

Estua

Samhälle / Kultur / Feminism
Sedan 1919

Sport
#2 – SOMMAR 2023

Queera läckage Erdoğan och fotbollen Recensioner
Roller Derby Poesi Käpphästar Binära könsnormer inom idrotten
Kroppen som platsen för kunskap

²
RIDANDETS ETIK, MÖTE OCH MAGI
Fanny Wallertz

⁷
THE WATER IS ALWAYS THERE, WAITING
Hanna Råst

¹⁰
LIVED EQUALITY STARTS WITH YOUR MOVING BODY
Kaisa-Riitta Aho

¹²
SKA DU BLI GAME-READY ELLER SKA DU DRA?
— ROLLER DERBY I EN LITEN STAD
Lisette Holmlund

¹⁷
JAG ÄR DEN NYA ZLATAN
Jasmin Nur

¹⁸
FOTBOLL SOM POLITISKT VERKTYG I ERDOĞANS TURKIET
Aylin Unal

²⁰
JAG ÄR OSS I MIN KROPP
Cecilia Alstermark

²²
FINSKA MÄSTERSKAPEN I KÄPPHÄST 2022
HOBBY HORSE
Maikken

⁴⁰
ANDRA SIDAN VÄGGEN
Sofia Lucas

⁴⁴
BELGIAN BLUE
Evelina Johansson

⁵⁰
ARMSTRONG
Leif Achton-Lynegaard

⁵¹
ATT VARA PROFESSIONELL BOBOLLSSPELARE OCH TRANS
Felix Mäkelä

⁵²
DEN QUEERA UNGDOMEN ÄR IDROTTSVÄRLDENS HOPP
Felix Mäkelä

⁵³
EN DELVIS DJUPDYKANDE DRABWWBNING
Linda Boodh

⁵⁵
HOLDING
Leila Inanna Sultan

⁵⁷
RENA LINJER, SKEVA LINJER
Anna Hörnell

⁶³
POESI
Birk Andersson

⁶²
DEN NAIVA FREDEN
Nina Nyman

⁶⁴
ORDLISTA

Samhälle / Kultur / Feminism
Sedan 1919

www.astra.fi
@tidskriftenastra
Tallbergsgatan 1/175, Helsingfors

MEDVERKANDE

Anna Hörnell
Aylin Unal
Birk Andersson
Cecilia Alstermark
Evelina Johansson
Fanny Wallertz
Felix Mäkelä
Hanna Råst
Jasmin Nur
Kaisa-Riitta Aho
Leif Achton-Lynegaard
Leila Inanna Sultan
Linda Boodh
Lisette Holmlund
Maikken
Michelle Nafar
Sara Östman
Sofia Hjortberg
Sofia Lucas
Tzor Edery
Vanja Ivarsson

CHEFREDAKTÖR

Elliot Lundegård (astra@astra.fi)

ART DIRECTOR

Roby Redgrave (ad@astra.fi)

ADMINISTRATIV SEKRETERARE
Matilda Jäderholm (pren@astra.fi)

SPRÅKGRANSKNING

Kaitlyn D. Hamilton
Sandra Holmqvist

STYRELSE (styrelse@astra.fi)

Arseniy Lobanovskiy
Fanny Bruun (vice ordförande)
Hanna-Katri Eskelinen
Kira Björklund
Paola Jalili
Tom Kettunen (ordförande)
Veronica Fröberg

TYPSNITT

Vinila av Flora de Carvalho
Exposure av Federico Parra Barrios
FK Mono av Květoslav Bartoš
Chorak av Lars Høie

BILD PÅ OMSLAGET

Onni Pasuri fotograferad av Maikken

MED STÖD AV

Föreningen Konstsamfundet, Stiftelsen
Tre Smeder, Centret för konstfrämjande,
Svenska kulturfonden, William Thuringss
stiftelse och Stiftelsen Emilie och Rudolf
Gesellius fond för filantropiska och
kulturella ändamål.

TRYCKERI

Printall, Tallinn

Astra ges ut av Utgivareföreningen
för tidskriften Astra rf.
Medlem i Tidskriftscentralen och Kultti rf.

ISSN – L 2323-3966

ANNONSERA

Helsida: 350€, 1/2 sida: 200€, 1/4
sida: 100€, 1/6 sida: 50€ (priser exkl.
moms 24%)

BREV FRÅN REDAKTÖREN

Sport

TEMA:

NR.2/2023 ÅRGÅNG 105

Det var förra sommarens EM i fotboll som fick mig att inse hur lite jag visste om sport. Min okunskap berodde på ett ointresse, som i sin tur härrörde från föreställningen om att sport på professionell nivå enbart handlar om tävling och pengar.

Engagemanget under EM 2022 fick mig att inse att de kvinnliga fotbollsspelarna kämpar för jämlika rättigheter på många plan(-er): Rätt till lika lön, rätt till föräldraledighet, ja, rätt till ledighet över huvud taget. Många av spelarna kämpar aktivt för hbtq-rättigheter, det svenska landslaget visade under hösten öppet sitt stöd för de iranska "kvinna, liv, frihet"-protesterna, spelare skriver debattartiklar och använder sina sociala medieplattformar för att influera följare inom såväl valfrågor som feminism.

Allt detta nyanserade min blick, fick mig att se att fotbollsvärlden inte är en världsfrånvänd bubbla som struntar i politik, utan att det varit en fördomsfull bild från min sida (som såhär i backspegeln kan kännas pinsam att erkänna).

Det var ur detta nyvaknade intresse som idén till ett sportnummer föddes. "Samhälle, kultur, feminism" är ju Astras underrubrik. Varför skulle inte sport höra hemma där?

Vi har fått många fina kommentarer angående tidskriftens nya utseende, tack! Fortsätt gärna höra av er, vårt jobb blir så mycket roligare och bättre då.

Nytt för det här numret är att vi börjar med inslaget "Retrospektiv", där vi återpublicerar något ur Astras 31-åriga historia som politiskt oberoende tidskrift. Först ut är en ledare från fredsnumret 2015 (hela numret går att läsa gratis på astra.fi/tidskriften).

En rolig nyhet är att vi fick tre nya styrelsemedlemmar på årsmötet: Välkomna Paola, Veronica och Hanna-Katri! Vi håller dessutom på med nya avsnitt av Astrapodden, som vi hoppas släppa nu i juni. Och så planerar vi både en releasefest för det här numret och ett samtal på Ode under Helsingfors Pride.

I skrivande stund har jag inga datum för de två sistnämnda evenemangen, men håll utkik på sociala medier (@tidskriftenastra) eller anmäl dig till vårt nyhetsbrev (länk hittar du längst bak i numret) så får du veta var och när de går av stapeln.

Fortfarande finns mycket att önska av sportvärlden. **Felix Mäkelä** berör den på många håll utbredda transfobin i sina bokrecensioner och **Jasmin Nur** påpekar i sin kolumn hur svårt det är att slå sig fram inom sportjournalistiken som ung, svart kvinna med hijab. **Leila Inanna Sultans** och **Anna Hörnells** respektive texter skildrar queera läckage på platser där de inte förutsätts finnas och **Kaisa-Riitta Aho** uppmanar oss alla att kräva att våra levda erfarenheter av rörelse tas på allvar av träningsvärlden.

Det, och mycket mer, kan ni vänta er när Astra tar klivet in i ridhus, hockeymål och arenor, och modigt kastar oss ut från trampolinerna. Välkomna!

— Elliot Lundegård
Chefredaktör

RIDANDETS ETIK, MÖTE OCH MAGI

TEXT **Fanny Wallertz**
BILD **Sofia Hjortberg**

Jag har alltid intresserat mig för olika situationer där jagets gränser upplöses. Där vad som är jag, du och världen blir svårt att särskilja. Ridning är ett samspel mellan människa och häst som bygger på kommunikation, tillit, närvaro och förståelse. Det bygger på att flyta samman och känna den andres kropp som sin egen. Att två individer under en stund blir en enhet. Det är själva ridningen.

När jag läser antologin *Kentauren – interaktionen mellan häst och människa* (red. **Jonna Bornemark & Ulla Ekström von Essen**) hittar jag i inledningen denna mening: "Ett riktigt samspelt ekipage kan för en betraktare upplevas som »kentaurskt», och många ryttare lever för de stunder då en sådan »kentaursk» känsla uppstår." Jag känner en stark igenkänning – det är precis det.

På samma sätt som jag vissa ögonblick i livet har upplevt lycka, som en kort stund då man totalt uppfylls av den, på samma sätt känns det när jag och hästen hör varandra. När vi verkligen hör varandra, på riktigt. När vi flyter samman. Där finns magin.

Jag sitter på ryggen av en femhundra kilo tung häst. Jag känner hur benen rör sig, vänster fram, höger bak. Där, där, där. Genom en skiftning i min tyngdpunkt försöker jag få honom att flytta sig till höger. Få oss att flytta.

En häst kan känna en fluga sätta sig på kroppen. Jag ska stryka hans hår med mina skänklar, har min tränare sagt: så lätt, så mjukt. Hästen hör mig, genom vårt ordlösa kroppsliga språk. Det är inte alltid han lyssnar, och jag måste då fråga mig varför och vad det betyder. När han gör det jag ber honom om förstärker jag med orden "rätt" eller "bra", eller med en beröring, som min hand på hans hals. Jag hjälper honom att bli avslappnad, mjuk.

Vi rider rörelser som får hans kropp att bli redo för det jag ber honom att göra. När han lyfter höger framben trycker jag med min skänkel, sen släpper jag. Nu, nu, nu, nu, nu. Rytmen, pulsen, tajmningen. Jag måste känna hans kropp för att han ska kunna höra min. Jag måste känna min kropp för att renodla mitt språk. Om jag inte känner vad min kropp gör säger jag emot mig själv, jag ber om att flytta samtidigt som jag stänger möjligheten för att just flytta. Det jag ska göra är egentligen så lite som möjligt. Lugn, avslappnad, mjuk. Jag blir medveten om min kropp, vad den gör, var den är stel, var den är mjuk, vad den gör utan att jag är medveten om det. Den sitter i min kropp, denna tysta kunskap. Den tysta, eller praktiska, kunskapen kan vara svår att beskriva och sätta ord på. Det är en kunskap som införlivas i kroppen genom erfarenhet och inkännande och verkar på ett intuitivt plan. Den praktiska, tysta kunskapen kan behöva belysas och få ord och begrepp för att den ska värdesättas och bli tagen på allvar, men också för att den ska kunna kritiserars och utvecklas.

Jag går mot hagen, i min hand bär jag en grimma och ett grimskäft. Jag ropar på min häst, ropar hans namn och han kommer lunkande med ett dovt gnägg. Vi möts, hälsar på varandra. Jag stryker honom över halsen, sätter sedan på grimman och leder honom mot stallet. Vi går in och jag ställer upp honom i stallgången. Det finns en vana i varje moment. Rörelserna, dofterna, ljuden.

Det är januari, den gnistrande snön har regnat bort. Hagen har blivit blöt och lerig, men är inte längre lika hal och hård. Inne i stallet tar jag av täcket och hänger det på tork. Jag lägger handen på hästens hals, varm, mjuk, pulserande. Jag borstar honom, smuts och lera flyttas från hans vita vinterpäls till min röda borste. Med min hand känner jag igenom hans kropp, längs hans rygg, ben, mule, smeker honom över ögat, petar bort lite smuts som har fastnat där. Hans kropp känns som vanligt, han har inga sår eller svullnader. Jag känner den väl. Hans blick är hans.

I sadelkammaren hämtar jag sadel och tränss. Metall, läder, gummi. Jag sadlar, drar åt sadelgjorden försiktigt. Sedan värmer jag bittet i min hand, mjukt möter hårt, och tränssar honom. Vi småpratar under tiden. Hans box är mockad, fodret för kvällen ligger i krubban och höet är packat i påsar. Jag knäpper min hjälm under hakan, tar mitt ridspö i handen och vi går till ridhuset.

När jag sitter upp på hans rygg möts vi på ett nytt sätt. Våra kroppar och sinnen förenas på ett annat vis. I detta möte ligger en sorts magi.

**Det finns magi
i ridning, men jag
måste ofta fråga
mig om ridningen
är etisk, om den
verkligen är vad
hästen vill.**

Det finns magi i ridning, men jag måste ofta fråga mig om ridningen är etisk, om den verkligen är vad hästen vill. Dessa tankar har utvecklats hos fler än mig de senaste åren, och lyckligtvis fått ta mer och mer plats. Idag får ridning som baserar sig på relation, snarare än prestation, större och större uppmärksamhet. Ridning som grundar sig på lyhördhet i stället för tvång. En hästhållning som ifrågasätter sig själv.

Det har dock funnits, och finns fortfarande, en syn på hästen som någon som ska tämjas, lyda, underordnas. Detta åstadkommas på olika sätt, som kan vara mildare eller hårdare.

I en debattartikel från 2019 i *Göteborgs-Posten* skriver **Petra Andersson**, Jonna Bornemark, Ulla Ekström von Essen och **Marl Zetterqvist Blokhuis**, alla forskare eller professorer i praktisk filosofi eller praktisk kunskap, att vi som hanterar hästar inte vet var gränserna för tvång och våld går. Frågan är helt enkelt otillräckligt analyserad och diskuterad.

Att börja prata om det är en början till förändring, även om den början kan vara smärtsam. Det är smärtsamt att ifrågasätta hur hästhållning sköts, hur man själv har skött hästar i tron att det var "rätt" och hur det man har lärt sig måste omvärderas. Det är smärtsamt eftersom (jag utgår från att) alla som arbetar med, umgås med och tar hand om hästar älskar dem med en oerhörd kraft, en alldeles speciell styrka.

Kanske är det därför diskussionen ibland tas som ett personligt påhopp i stället för en ödmjukare väg framåt. För att komma framåt och utvecklas måste nog egot kopplas bort och känslan, förståelsen och inlevelsen kopplas på.

Relationen mellan häst och människa är asymmetrisk. Människan sätter ramar för hästen och bestämmer praktiska saker som boende, mat och tider, när den ska ridas eller vilka andra hästar den ska gå med i hagen. Hästen kan uttrycka sitt nöje eller missnöje med det som har bestämts, men det går inte att komma ifrån att människan är den som fattar besluten. I den nyss nämnda debattartikeln skrivs det att redan staketet runt den största och bästa av hagar är en tvingande åtgärd för att hålla hästarna kvar i hagen. Var går gränserna för tvång och vilka tvång är okej?

Jonna Bornemark beskriver i sin bok *jag är himmel och hav* hur en asymmetrisk relation i sig inte behöver vara oetisk, men att den kräver olika saker av de olika parterna. Bornemark tar också upp relationen mellan den gravida och fostret, och den mellan undergiven och dominant i en bdsm-relation. Dessa relationer

handlar alla om kroppar som blandas ihop, som blir en enhet och där begreppen "en" och "två" blir otydliga. Samma sak är det med relationen mellan häst och människa: där finns en koppling, ett möte, en förening.

Eftersom relationen till hästen är asymmetrisk krävs det att människan lyssnar och känner in. Vad ger glädje och njutning för oss båda? Människan sätter ramarna och bestämmer vad hästen får bestämma. Likt en förälder och ett barn, där föräldern ger barnet rätt att bestämma inom vissa gränser.

Människan har ett ansvar gentemot hästen som inte hästen har gentemot människan, på samma sätt som föräldern har ansvar över barnet, men barnet inte har över föräldern.

Bornemark skriver att en asymmetrisk etik kan öppna upp för en rikare förståelse av subjektivitet och liv. Att vi inte måste vara likadana för att förhålla oss etiskt till varandra. Hon menar att grundmomentet i en sådan etik är växelspelet mellan lyssnande och handling, mellan att ta emot rörelse och ge rörelse, mellan det vi vill och det vi ännu inte vet att vi vill.

Det finns en yttre bild av att tjusningen med att rida ligger i att tämja. Något jag har hört är att just flickor dras till ridning av denna anledning. Det finns något i bilden av en liten flicka som kan tämja en stor och stark häst, att det ger henne en känsla av makt. Det blir som en slags fetischisering av ridningen, en schablonbild.

Makt och kamp är inte ridning, ridning är motsatsen till motstånd.

Det är en våg, en ström, en flytande existens. Att rida och att vara med hästar innebär att vara närvarande, nyfiken och lyhörd, det grundar sig i en asymmetrisk etik.

Det betyder att vara en skicklig lyssnare. Att höra hästens skiftningar, att höra sina egna och agera på dem med intention av lust, njutning och välvilja för båda parter.

Sporten ridning innebär också så mycket mer än just själva ridningen. Stallet är en plats där mycket tid tillbringas, där mycket arbete utförs på olika sätt. Ryttaren blir medveten om väder och vind, om relationer, om arbetsmoral, om ansvar och omsorg. Ryttaren behöver uppfylla sitt ansvar genom att ge hästen den omsorg den behöver, inte bara i ridningen eller de rörelsemoment de utför tillsammans. Omsorgen

ligger också i att hästen får bra mat som den tycker om, att den får gå i en skön hage tillsammans med en eller flera hästar som den fungerar med och att den har en rymlig och städad box att gå in i.

En skicklig ryttare måste vara ett gott "meddjur" till hästen, måste se den som en intressant och spännande individ som kräver och förtjänar respekt. En riktig vän.

Sporten ridning kräver fantasi och kunskap. Tillsammans behöver ryttaren och hästen hitta former för ridandet som passar dem båda, men också andra former av interaktion. Tömkörning, frihetsdressyr, löshoppning, spegla varandra, leka eller andra former av horsemanship.

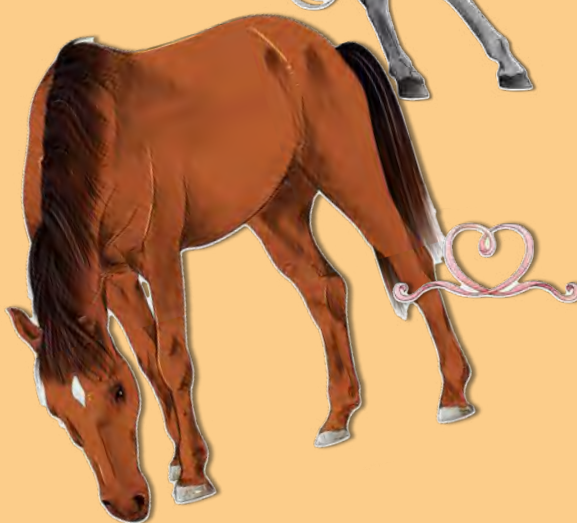
Vad ger oss båda glädje? Hur ser jag att min häst är glad? Vad tycker vi om att göra tillsammans? En ryttare och en häst behöver arbeta på sin relation genom att, som i alla goda relationer, bygga en stark tillit till varandra. Ryttaren behöver, i stället för att vara en maktutövare, vara en trygg punkt i hästens liv.

Vi fortsätter leta efter den där magin, den där ordlösa magin mellan hästen och människan, när kropparna för en kort stund blir en enhet. Vi fortsätter att söka, fortsätter försöka sätta ord på det ordlösa.

Kanske finns det ord ändå? De är bara svåra att hitta. Vi måste fortsätta ifrågasätta den sport vi älskar – för att vi älskar den, och för att vi älskar våra hästar. ████████████████████

ATT TVÅ
INDIVIDER FÖR
EN STUND BLIR
EN ENHET.
DET ÄR SJÄLVA
RIDNINGEN.

Fanny Wallertz (f. 1992) är bildkonstnär och skribent, bosatt på landsbygden utanför Växjö, Småland. Hon arbetar med teman som intimitet, gränser och tillstånd där jaget upplöses. För tillfället arbetar hon med en fotobok om graviditet och moderskap.

Sofia Hjortberg, illustratör, gick ut Visuell Kommunikation på Beckmans Designhögskola våren 2021. Bosatt i Tokyo.

The water is always there, waiting

In the beginning, when I started to practise diving, I often stared at my toes when I stepped on the edge of a springboard. The surface of the swimming pool is like a thin film that tremors beneath me. At the bottom of the pool, I can see something round, perhaps a rubber band for a locker. It distorts as the water folds and breaks, making it hard to understand what I am looking at.

I lift my arms up and focus my gaze, keeping the core tight. Next, I bend my knees slightly and my legs push the board down gently so that it begins to sway up and down. Another new sensation for my body balance. Then, hands start moving down, making a swing from the sides before going back up again. When the hands are up, I jump: my legs push straight, and the board throws me upwards.

The aim is to go up rather than forward. And while going higher, I pull my legs towards my chest to form a tuck position. My hands grab the knees and for a short while I am a little bundle in the air. And there, in the air, I turn my body upside down to dive headfirst to the water. My body unravels from the tuck, straightens itself. Hands meet the water first, breaking the surface tension. The body follows, extended to the very tip of the toes, diving underneath. I keep the posture straight until I am fully submerged.

I just described to you the easiest way to do a front dive tuck (101c) from the edge of a board. More commonly, it is done with steps and speed. I have been practising swim dives for half a year now, and I am absolutely amazed by it.

When I started the hobby, I never thought it could become this meaningful to me; I have learned so much about myself through diving. I have faced my fear of heights (diving practices are done from 1, 3 and 5 metres), stepped out of my comfort zone, and dived literally headfirst into the unknown.

I have always loved water and swimming, so water is a safe element for me. But diving from different heights or doing various jump techniques is something new, meaning there is a combination of feeling secure and a sense of danger. This makes me wonder: Is it easier to do something scary when it has an element of familiarity in it, or can it make the familiar unpleasant and turn it into a scary thing? So far for me it has been the former, making it easier to face the fearful things when I trust some other aspects of the whole.

When trying to remember the choreography of the steps, dive, and positions, concentrating on my dive becomes a very meditative state. There is no room for extra thoughts or worries. If there is, you will surely smack yourself painfully into the water, only to realise that it can be a cruel partner for a moment. Usually, the worst scenario is when I start having doubts midway through a dive.

Our coach told me that many dives are for a peaceful mind, and I have come to terms with the fact that my mind is restless quite often. It is a sport of slowness within fastness, and I find it a great challenge to calm myself while taking the steps, jumping, and diving. Understanding that there is no hurry, even though it takes only a couple of seconds before I hit the water. There is, surprisingly, a lot of time.

This highlights the importance of the mental aspect beside the physical one. I think one reason why we do sports is because of this state of peace, quietness, and concentration. Once you get there, it keeps you going and practising. It can be very rewarding, and I am starting to understand what people talk about when they describe getting “runner’s high”. Maybe I am experiencing something similar – a “diver’s high”.

Moreover, diving has been a journey to rely on my body. What astonished me is how the body remembers the moves once I learn them. When you succeed in a dive, your muscle memory records the trajectory. Of course, this does not mean every dive after would be a clean performance. That is where the polishing starts. But I am fascinated by how often the physical pain, like smacking into the water badly, is easier to overcome than the mental pain, such as the fear of getting hurt and the memory of a pain that is no longer there. This counts to other aspects in life too, where the mental pain is often the hardest thing to overcome.

In dives, it is also about trust; that the water is always there, waiting. For example, I often turn my head when diving, making sure that the water exists, and that is where my whole body starts twisting. Those small gestures, like turning my head a little bit to the side, can have big effects on the overall trajectory.

Diving requires a lot of body control, and it is satisfying when I learn it piece by piece. First I remembered to straighten my core, later also to point my feet. However, the hardest part for me is to keep my eyes open and see where I am going while doing a flip: locating myself while upside down, in the air. I am often asked: Did you see the ceiling, water, your feet? and so on. Keeping my eyes open and seeing what is happening is strangely the toughest part.

In time, my body has become more pain resistant, and when I reached that point, I found a child-like joy in diving. I just want to dive over and over again, even when my body is feeling exhausted. This playfulness is something we too often forget as adults.

Part of overcoming my fears and daring to try new dives comes from the support of the community. Even though diving is a very individual sport, it has a small group of practitioners that I find very supportive. This can be a huge source of potency and potential. It is a place where I learn to laugh at my mistakes and to laugh with others, since everyone has those days when diving is just not going well.

From a hobbyist point of view, not having strict goals and concentrating on the process of learning new things is what I enjoy the most. This is of course a very different starting point for doing sports than doing it as a profession or for competition, but it makes me ponder how we could support each other more and build healthier environments for practice.

No matter the field, the whole society would benefit from that kind of supportive attitude. We need

IS IT EASIER TO
DO SOMETHING
SCARY WHEN IT HAS
AN ELEMENT OF
FAMILIARITY IN IT,
OR CAN IT MAKE THE
FAMILIAR UNPLEASANT
AND TURN IT INTO A
SCARY THING?

understanding, support, listening and acceptance. When someone feels they are not heard, or that they are not as good as the others, it points to an imbalance within a group. How can we encourage those who feel that way without belittling or ignoring their experience? It requires sensitivity that is not inherent to everyone, but we can all learn to become better at it.

As my profession I work as a visual artist, ranging from sculpture to lens-based media, installations, and text. If a sport is to catch my interest, it must have something aesthetic to it. Diving is undeniably an aesthetic sport. Furthermore, I like the swimming pool aesthetics in general: the tiles, the unrealistically blue water, the swimsuits. The smell of chlorine and the echoing sounds of the water splashing, people talking, are all somehow exciting. I really feel like I have come to this complex to train, to move, to enjoy, to float.

Doing sports for me is a way to counterbalance art-making; it is a getaway, an escape, a moment to clear my head from creative thoughts and concentrate on the choreography of the dive.

I am not saying that art-making
does not require concentration,
but it is of a different
kind. Your

mind can wander more, while in diving you must shut the channels in your head that would like to move from one association to another.

Certainly though, both practices do require above mentioned sensitivity. Listening to the process, body, movements, but also the mental state you are in requires a lot of attention. Maybe you are hungry, tired, or worried, and that affects the overall experience and outcome of the practice.

Doing sports has helped me to learn to pay more attention, both to my mind and body. It helps me to ground myself in the present moment, being in an almost meditative state, which can feel addictive once I find that peace of mind.

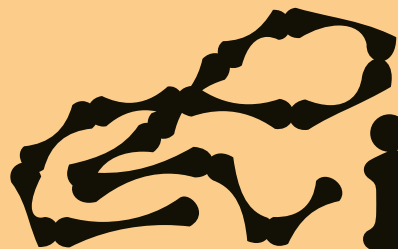
Especially nowadays, when work life has become so fragmented, and our attention span is being constantly tested, I find it important to be present and focus on the moment at hand.

And then, as a bonus, I can enjoy the beauty of the sport: the body trajectories, movements, and choreographies. And maybe the aesthetics somehow infiltrate my art making – maybe in the next exhibition you will see a combination of swimming pool aesthetics and sculptures.

Even though art and sports seem to be worlds of their own, it is impossible to keep things separate in life, things tend to leak from one to another. But maybe that is the best part of all. When sports find their way into art, and the other way around, once you accept the leak. —

My hands grab
the knees and for a
short while I am a little
bundle in the air. And
there, in the air, I turn
my body upside down
to dive headfirst to
the water

Hanna Råst is an interdisciplinary artist addressing themes of memory and trauma through sculpture, lens-based media, text, and installations. She often uses archival materials as her starting point to play between fiction and reality.

lived equality starts with your moving body

TEXT Kaisa-Riitta Aho

he lived equality in exercise comes down to the question “Can I join in?” As multisensory embodied beings, we constantly weigh our possibilities and obstacles for taking part in physical activities. When it comes to promoting equality, it is interesting how we act when the answer to the core question is negative.

There are many kinds of people participating in group exercise classes...so the participants could be encouraged more to give feedback...often we are just grumbling at each other about not ever attending this class again or just thinking about it in our own minds...instructors should ask us how it felt to participate...they should be more interested in us.

Here, one exerciser I interviewed for my doctoral dissertation explains that it is unusual to talk about problems and unpleasant experiences directly to a group exercise instructor. The interviewee implies that instructors do not fully understand the diversity of the participants because different experiences remain unexpressed. Typically, people vote with their feet, meaning that they will not return to group exercise classes they have found unpleasant.

TEST OF EQUALITY IN DAILY LIFE

As a group exercise enthusiast, I know how tempting it can be to vote with one's feet if something feels problematic or uncomfortable during the class. It may be difficult to trust that asking for advice during the class or giving feedback afterwards would be a positive experience. However, I am also a group exercise instructor, and I have learned a lot from the participants who have had the courage to share their unpleasant experiences with me. Those conversations have been mind-opening and have enabled me to develop my skills

The author is finishing her doctoral dissertation at the University of Turku. She is working on physical activity promotion projects at Likes at Jyväskylä University of Applied Sciences, and she has a long work history as a group exercise instructor and personal trainer.

to acknowledge the diversity in my classes.

As I describe in the article published in *Intersektionaalinen feministinen pedagogiikka* (2022), nowadays my work as an instructor can be characterised as grassroots activism that aims to promote lived equality. I view the interactions between the instructor and exercisers as dialogical processes where we are all equal. **Jacques Rancière** argues in his book *The Ignorant Schoolmaster* (1991) that equality must be seen as the starting point of all collective activity – not as a goal that is merely distant in the future. Equality is something that must repeatedly be placed under verification.

In the context of group exercise, the test of lived equality is passed only when the exerciser does not need to ask for permission to give feedback. This means that one feels able to talk about the experiences as an equal with the instructor. Equality cannot be demanded or given; it is verified in daily life.

COMPLAINING AS A FORM OF CHANGEMAKING

What would happen if we were brave enough to express our experiences about the problems that may occur during the group exercise classes instead of voting with our feet? Giving spoken feedback would mean living up to the equality of exercise. It could also be interpreted as an act of resistance – in other words, complaining. In her book *Complaint!* **Sara Ahmed** (2021) inspires us to look at complaining as a feminist strategy to fight for justice and break down the discriminative structures. According to her, complaining is a way to intervene in institutional problems.

IN HER BOOK
COMPLAINT!
SARA AHMED
INSPIRES US TO LOOK
AT COMPLAINING
AS A FEMINIST
STRATEGY TO FIGHT
FOR JUSTICE AND
BREAK DOWN THE
DISCRIMINATIVE
STRUCTURES.

Individual exercise experiences are shaped by multiple identity categories simultaneously. Intersectional

differences, such as sex, gender, age, race, class, ability, and health, generate different effects in different contexts. Some differences carry more historical baggage than others. However, anyone can be belittled, insulted, or excluded. So, the question “Can I join in?” does not concern only the marginalised groups. Those of us who want to participate in group exercise classes are weighing our own possibilities for joining in.

Sharing one's exercise experiences enables us to realise the diversity of exercisers, which is something that the target group logic does not sufficiently reach. Providing exercise classes with targeted titles (for beginners, seniors, fat people, pregnant bodies, et cetera) implies that individuals are being classified based on a singular identity category. Complaining can demonstrate that you are, with all your differences, a part of the exercise culture and you cannot be ignored.

WIDENING THE TRADITIONAL THINKING

Pointing out difficult exercise experiences also expands the range of emotions associated with exercise. In Finland, it has been a common belief that physical exercise is good for everyone and that it automatically brings us wellbeing. This belief has normalised positive ways of talking about working out. However, not everyone experiences the joy of physical exercise. That is why it is important to hear other kinds of stories about exercise as well.

The epistemic structures of exercise culture can be diversified by bringing the experiences of a moving body into the debate. In her article “Millä tiedolla on väliä liikuntatieteessä?” (2021), **Jaana Parviainen** draws attention to the domination of data-driven biomedical knowledge which is prioritised over exercisers' own bodily knowledge. Researchers of Finnish exercise culture argue that official policies aimed at promoting the nation's active lifestyle have failed over the years because these policies have not adequately considered the diverse experiences of less active and marginalised groups. Furthermore, some suggest that there is a belief in a single, universal truth regarding exercise, which is based on a one-way transmission of information from physical activity promoters to the public. The practices of exercise culture are often developed from the perspective of physical activity promoters. Therefore, the collective of complaining exercisers can be a driving force for change, necessary to shake up the exclusive structures of current exercise culture.

The variety of our exercise experiences is a valuable resource for developing exercise culture. Instead of voting with our feet, I hope we can share our embodied experiences openly and build alliances at group exercise classes to make transformative complaining easier. It is essential to envision how exercisers, together with professionals, could build collective forums to widen the traditional thinking and acknowledge intersectional differences in exercise. ■■■■■

ESSÄ

TEXT Lisette Holmlund

BILD Vanja Ivarsson

Ska du bli
game-ready
eller ska du dra?

ROLLER DER

BY I EN LITEN STAD

fter månader av mörkertid har ljuset äntligen börjat återvända. Det är den första träningen för terminen. För ovanlighetens skull är vi väldigt många. Förra terminen var jag den enda av fyra som fortsatte gå på träningarna efter höstens prova-på.

Inför varje termin har föreningen Umeå Roller Derby ett tillfälle där alla som identifierar sig som kvinnor, icke-binära, transkvinnor och transmän är välkomna att testa sporten. Av alla tjugo som kom på det senaste prova-på-tillfället är det minst tio som har tagit sig till dagens träning. Det är skönt att inte längre vara den som kan minst. I gympasalen spelar en grupp nioåriga pojkar basket. Vi står i källaren och värmer upp i väntan på att hallen ska bli ledig.

När alla är varma och de nya har vinglat lite i sina rullskridskor samlas vi i mitten av den stora gympasalen. Skenet från lysrören blänker i trägolvet. **Moa Mathriark** och **Lina Loket**, som håller i träningen, verkar taggade och lite nervösa. Det första man får lära sig i roller derby är att åka rullskridskor. Då roller derby är en fullkontaktsport som innebär tacklingar och en hel del ramlande är det viktigt att lära sig att åka säkert.

Moa Mathriark och Lina Loket går igenom grunderna. Vi får testa att ta "strides", som det kallas: genom att lägga över vikten på ett ben i taget så rullar man framåt. Vi åker runt på den ovala banan, och jag funderar på hur många som kommer härifrån stan. Det är svårt att ge en rättvis bild av sin egen hemstad. Den är så färgad av ens upplevelser. Platser är inte statiska, och inte heller homogena, utan heterogena och dynamiska. Jag vet att en plats alltid förändras.

Vi leker en lek. Moa ropar ut kategorier och det gäller att snabbt hitta till dem som man hör ihop med. "Är 25 år eller äldre!" ropar Moa, och snabbt försöker folk hitta sin grupp. Förvånansvärt många som är äldre. Nästa kategori: "Är från Umeå!" Vi är fyra spelare som samlas i en grupp. Vi konstaterar det konstiga i det. Är vi inte fler?

SATIRISKA DERBYNAMN

Ume Radical Rollers grundades 2010 av kvinnor som brann för roller derby. År 2013 bytte föreningen namn till Umeå Roller Derby. Numera är det bara A-laget, alltså det lag som spelar matcher, som fortfarande har

kvar det gamla namnet. Sedan dess har spelare kommit och gått. Idag består laget av sju matchklara spelare. Vid senaste seriespelet ställde laget upp som ett mixlag under namnet NURD (Norrländ United Roller Derby), som är ett nätverk som samlar alla föreningar i de norra delarna av Sverige. I vanliga fall lånar man in spelare från andra städer om man är för få.

Moa Mathriark och Lina Loket, som är tränare för nybörjargruppen, har spelat i sex respektive tio år. Inom sporten är det vanligt att man spelar under pseudonym, eller "derbynamn". Man väljer helt enkelt ett namn och ett nummer som får representera en under matcherna. Traditionen inom roller derby är att namnen är ordlekar, oftast satiriska, våldsamma, sexuella alliterationer och med anspelningar på populärkultur. Jag frågar både Lina och Moa varifrån deras namn kommer. "Jag har fått mitt namn av min gamla lagkamrat i Örebro, bara för att jag gillar tåg och kan väldigt mycket onödigt om järnväg", berättar Lina, och fortsätter: "Då blev det först Loket Åhsom, som också ska låta lite som Look at awesome eller Loket Olsson. Jag fick ganska många namn av Örebrolaget. Åhsom kortades ner till Åsa, Loket och Locket efter ett feltryck på en tröja."

Moa berättar att hon började med roller derby i Skellefteå, som är en grannstad till Umeå, för sex år sedan och att hon nästan direkt började som tränare. Till Umeå kom hon och började träna 2019. "Jag bodde i ett kollektiv där jag retsamt kallades för Moa Mathriark, så det var väl lite ett sätt ta tillbaka namnet, typ. De tyckte jag styrde och ställde lite väl mycket. Math-delen kommer från att jag läser till mattelärare, och det kändes kul att ha med det. Mitt namn är väldigt ungt, jag slängde till med det nu i höstas för jag behövde ha ett inför matcherna. Men jag är nöjd och kommer behålla det!"

ATT KOMMA FRÅN EN LITEN STAD: OM "NORRLÄNNINGAR" OCH ISBJÖRNAR

Jag skulle vilja påstå att Umeå, även om det är en av norra Sveriges största städer, är en liten stad. Tidigt får man lära sig att man lever i ett utanförskap. Långt från Stockholm, långt från resten av Sverige. Och då är det ändå lika långt till Kiruna från Umeå som det är från Umeå till Stockholm: 60 mil. Det finns en stereotypisering av människan i norra Sverige. Det är sedan gammalt. **Anders Öhman** skriver i *Brännpunkt Norrland* — *perspektiv på en region i förändring*:

Bara användningen av begreppet Norrland kan idag verka nedlåtande för dem som bor i norra delen av Sverige. Det är fullt möjligt för *Dagens Nyheter* att skriva en rubrik med lydelserna 'Norrland blir till vindkraftspark' [...] Om man tillämpar samma rubriker och uttalanden på övriga Sverige framstår absurditeten tydligare: 'Svealand blir till vindkraftspark' [...]. Att behandla den landsdel som i stort sett täcker två tredjedelar av Sveriges yta på ett sådant abstrakt sätt är exempel på en blick som förminskar och anonymiserar.

**i lever i en
periferi.
Vi har skogen,
älvarna, malmen.
Vi blir utsugna,
tömnda, lemlästade
och lämnade.
Inget går tillbaka
till oss.**

Ofta klumpar man ihop två tredjedelar av landets yta och folket som bor där till "norrlänningar". En gång fick jag frågan om jag hade sett en isbjörn här uppe. Efter gymnasiet flyttade alla mina kompisar härifrån. Om det var för att slippa bli uppätta av alla isbjörnar lämnar jag osagt.

SPELARE I PERIFERIN

För att "bli någon", eller för att "lyckas", måste man ta sig söderut. Allra helst till Stockholm, men Göteborg eller Malmö går också bra. Om man stannar kvar eller svarar ja på frågan om man kommer härifrån möts man oftast av ett: "Åh, wow. Du har aldrig funderat på att flytta?" Självklart! Självklart har man funderat på det. Numera har att stanna kvar nästan blivit ett statement. Man står upp för den lilla staden, det lilla livet. Naturen, lugnet, älvarna, snön, visst.

Men det är något som skaver. Utanförskapet står på bron. Eller verandan, farstun. Den lilla biten av träplankor utanför ytterdörren.

Jag pratar med **Amanda**, som också spelat ett tag. Hennes derby-namn är Dräparn. Vi konstaterar båda två att det är kul med så många nya, men snabbt byts det ut till en oro över hur många som kommer stanna kvar. Hon säger att det är svårt att behålla spelare. Varför kan vi endast spekulera i. Är det universitetsstadens förbannelse? Unga människor flyttar hit, bor här i tre, max fem, år, sedan flyttar de söderut igen. För man kan väl inte stanna kvar? Det är ju synd om dem här uppe. Kallt, och långt bort.

Vi lever i en periferi. Vi har skogen, älvarna, malmen. Vi blir utsugna, tömda, lemlästade och lämnade. Inget går tillbaka till oss. Öhman frågar sig i *Brännpunkt Norrland*: "Hur gestaltar man sitt landskap och dess människor när det enda man har att tillgå är det språk som tidigare använts för att projicera andras föreställningar om det?" Jag undrar detsamma.

En spelare ramlar omkull. Snabbt är någon där och frågar hur det gick. Hon konstaterar att nu har hon ramlat och det var inte så farligt. Hon reser sig och åker iväg. Jag vet att hon kommer ramla många gånger till, för det gör man. Precis som man bemöter varje fördom man får slängd på sig, som en tackling, kan man resa sig och åka vidare. Eller slå tillbaka. Men då får man nog mest troligt en penalty, vilket inom roller derby är ett straff man kan få om man bryter mot någon regel under match. Men vi är inte riktigt där än. Först måste vi alla bli game-ready.

SKILLS OCH EN DESERTÖR

De flesta som hör talas om roller derby tycker att det verkar läskigt. Men det den oinsatta inte vet är att det är en väldig massa saker man måste kunna innan man får spela en match. Skills, kallas det.

Det finns gula och röda skills. För att ens få hålla på med tacklingar måste man ta alla gula skills, vilket är att kunna åka rullskridskor på ett säkert sätt. Som att åka framlänges och baklänges, stanna säkert och kontrollerat. Man måste även kunna hoppa över föremål och kunna hoppa i sidled. Sedan måste man ta sina röda skills, vilket bland annat innebär att kunna ta emot och ge tacklingar, åka med fart och uthållighet. Allt detta tar tid. Den som övar och tränar mycket kan nog klara det på ett år. Men hur många kommer vara kvar då?

Efter träningen samlas vi i en ring. Namn, pronomen och favoritdjur. Och något som var roligt. När det blir min tur passar jag även på att berätta att jag bara kommer träna halva terminen. Jag ska söderut. Vid det här laget vet jag inte längre om det är för att jag vill det, eller om det bara är indoktrinering. Tack och lov finns det numera roller derby-föreningar i de flesta städer i Sverige. I de stora städerna finns det till och med flera olika föreningar. Där är det inget problem att hålla kvar spelare.

Så, frågan till de nya spelarna får väl bli: Ska du bli game-ready eller ska du dra? ■

DET FÖRSTA
MAN FÅR LÄRA SIG
I ROLLER DERBY
ÄR ATT ÅKA
RULLSKRIDSKOR.
DÅ ROLLER
DERBY ÄR EN
FULLKONTAKTS
SPORT
SOM INNEBÄR
TACKLINGAR OCH EN
HEL DEL RAMLANDE
ÄR DET VIKTIGT ATT
LÄRA SIG ATT ÅKA
SÄKERT.

Lisette Holmlund är litteraturvetarstudent och roller derby-spelare.

Vanja Ivarsson är illustratör, serietecknare och digital 3D konstnär. Hon är utbildad på Konstfackprogrammet Grafisk formgivning & illustration. Instagram: @vanja.ivarsson

Jag är den nya Zlatan

Den 21 januari 2019 såg jag på Svenska Idrottsgalan, en gala som firar landets största idrottshjältar. Jag minns att jag slog på tv:n och såg att en av de som presenterade de nominerade till det prestigefyllda priset var författaren **Suad Ali**. En person som såg ut som jag, en person som jag kunde relatera till, syntes på tv under bästa sändningstid. Under självaste Idrottsgalan.

Jag hade aldrig tidigare sett en somalisk beslöjad kvinna på tv, och för mig blev det något av startskottet på min resa. Jag skulle bli Sveriges första slöjbärande reporter och expertkommentator på tv.

Även om jag, **Jasmin**, alltid haft drömmar om att få jobba med fotboll, trodde jag aldrig det var möjligt att få göra det "på riktigt". Jag har alltid varit en fotbollsfantast, jag har konsumerat fotboll, diskuterat fotboll, andats fotboll.

Redan 2016, i samband med fotbolls-EM, började jag skissa på min podcast "Halvlek med Jazz", och spelade in mig själv på mobilen när jag kommenterade matcherna som spelades. Men att få sitta i en tv-studio och diskutera matcher och lag kändes som en dröm som var nästintill omöjlig. För hur kan man visualisera sig till en plats där man aldrig sett någon som en själv?

Efter att ha sett Suad Ali på tv började jag sätta bollen i rullning. För om hon kan, så kan jag också.

HOMOGEN BRANSCH

Medie- och sportbranschen har alltid varit en mansdominerad och väldigt homogen bransch.

Det är ingen nyhet att branschen länge präglats av bristande mångfald. Men envis som jag alltid varit så visste jag någonstans att jag skulle ta mig in.

Zlatan är en av de personer som inspirerat mig under hela min uppväxt. Jag har alltid sagt att jag är den nya Zlatan (något jag även sagt till honom personligen), och med det menar jag att precis som han banat vägen för en helt ny generation inom fotbollen, gör jag just nu detsamma inom medie- och sportbranschen.

Att vara den nya Zlatan innebär att sparka in dörrarna för alla andra som inte släpps in, att lyckas trots att vi varit dömda att misslyckas, att vara normbrytande och bryta barriärer. När ingen tror på en, måste man tro på sig själv.

PIONJÄRARBETE

Jag har gång på gång fått cykla i motvind, blivit utstirrad. Förminskad. Missgynnad. Påmind om att jag är annorlunda. Jag bär slöja. Jag är kvinna. Jag är svart.

Jag har gång på gång blivit påmind om att jag egentligen inte hör hemma. Något som jag tacklats med sedan barnsben, på olika plan. När jag väl tog mig in i sportbranschen räknade jag med att det skulle bli en tuff resa — att alltid få kämpa tio gånger hårdare än alla andra har alltid varit en vardag för sådana som jag.

Redan i tidig ålder fick jag lära mig hur det är att simma motströms, att vara den enda i rummet och navigera på okänd mark. Samtidigt är det min största styrka — att jag inte är som alla andra — och mina erfarenheter är vad som stärkt mig och format mig.

Jag ser mig själv som en pionjär i branschen, och mina insatser har gett resultat. Min podcast och kanal "Halvlek med Jazz" har varit på topplistorna bland de mest lyssnade sportpoddarna i Sverige, och jag har blivit nominerad till ett av sportjournalistikens finaste priser, Guldkölden. Men jag kan inte låta bli att undra hur vi inte kommit längre än så här. Det brukar sägas att fotbollen speglar samhället, men hur mycket speglar våra redaktioner samhället?

Jasmin Nur är 27-årig fotbollsreporter och värd för podcasten "Halvlek med Jazz". Nyligen nominerad till ett av sportjournalistikens finaste priser, Guldkölden, i kategorin "Årets bästa sociala medier".

Fotboll som politiskt verktyg i Erdoğanans Turkiet

TEXT Aylin Unal
BILD Michelle Nafar

I tusentals fotbollssupportrar kastade in gosedjur på planen på Vodafone Arena i Istanbul, i solidaritet med de drabbade barnen i den kraftiga jordbävningen i Turkiet. Men därefter övergick solidaritetshandlingen i en protest, när publiken ropade från läktarna: "Avgå, regeringen, avgå Erdoğan!"

Söndagen den 26:e februari utbröt protester under en herrfotbolls-match mellan lagen Beşiktaş och Antalyaspor. Tre veckor tidigare inträffade en kraftig jordbävning i de turkiska provinserna Gaziantep och Kahramanmaraş. Tusentals människor dog, och hela två miljoner blev hemlösa. Regeringen anklagades av den turkiska befolkningen för att inte hjälpa människorna i de katastrof-drabbade områdena på ett effektivt sätt, och för att under flera år ha tillåtit de undermåliga byggen som nu raserat.

Protesterna på fotbollsarenan har fått mycket utrymme i turkisk media och väckt starka känslor. Det var första gången på länge som människor i Turkiet vågade ropa ut sin ilska över regeringens misslyckande.

Fotboll är världens populäraste sport, och för många innebär den mycket mer än bara en sport och ett spel. I Turkiet fungerar fotbollen som ett politiskt verktyg, vilket landets president **Recep Tayyip Erdoğan** utnyttjat väl under sin karriär. Han har gjort sig känd för att i sina barn- och ungdomsår ha hyst en stor passion för sporten, och spelade amatörfotboll på en relativt hög nivå i ungdomen. Erdoğanans bakgrund som

fotbollsspelare har hjälpt honom bygga en nära relation till sina väljare.

VALLÖFTET: EN MODERN STADION I ISTANBUL

Erdoğan växte upp i Kasimpaşa, en fattig stadsdel i centrala Istanbul. Hans familj hade ont om pengar och inga resurser för att ge honom en meningsfull fritid. Det enklaste nöjet för den unge Erdoğan var att spela fotboll med sina vänner i grannområdet i Kasimpaşa. Enligt egen utsägo hade han inte ens råd att köpa en boll, utan gjorde sin egen genom att rulla och tejpa ihop tidningar. Fotbollsplanen i området var så dålig att man skrapade sönder knäna varje gång man ramlade i det grova gruset. Poängen som presidenten gör genom att återberätta dessa historier från sin uppväxt är tydlig: precis som många andra unga män i Turkiet kämpade Erdoğan hårt för sin kärlek till fotbollen.

Erdoğan började sin politiska karriär i Istanbul och var stadens borgmästare mellan åren 1994 och 1998. Därefter grundade han Rättvis- och

utvecklingspartiet. Det första han gjorde när han blev premiärminister var att inviga en ny, modern stadion i Kasimpaşa och uppkalla den efter sig själv. Byggnationen av den nya stadion var hans vallöfte, och bara den första av alla de hundratals nya byggnader som Erdoğan investerat i under sin tid vid makten. Stadion i Kasimpaşa blev en symbolisk början på hans regim.

Erdoğan har vunnit stor respekt och kärlek hos det turkiska folket. Han har blivit en symbolisk hjälte som står för modet att stå upp mot omvärlden. Under de första åren som han satt vid makten gick det bra för Turkiet – ekonomin blev bättre och landet utvecklades. De senaste 10 åren har dock inte varit lika imponerande. Korruptionen har ökat, likaså antalet konflikter mellan Turkiet och dess grannländer, och ekonomin har försämrats drastiskt. Inflationen är numera så hög att priserna på varor förändras nästan varje dag. Landet är i djup ekonomisk kris. Folk har inte råd att köpa mat. Det finns dessutom en stor kontroll över det offentliga livet, vilket gör att människor är

rädda att prata högt om sina åsikter. Journalister och politiker sitter i fängelse. Det finns ingen oberoende media i landet. Polariseringen i samhället är mycket kraftig och oroväckande.

Trots den negativa utvecklingen i Turkiet fortsätter många stötta Erdoğan. De som älskar honom tycks fortsätta älska honom oavsett vad han gör, och vara fast beslutna om att inte svika i sitt stöd. Erdoğan har genom att gå ut med sin livshistoria som ung, fattig fotbollsspelare byggt en stark, känsloladdad popularitet och närhet till sina väljare. Det betyder mycket.

ALLA ÄLSKAR FOTBOLL, MEN ALLA ÄLSKAR INTE ERDOĞAN

Det är tunga tider i dagens Turkiet. Människor är arga, ledsna och frustrerade. Åsikterna om vad som händer i landet varierar. Vissa menar att allt är oppositionens fel och protesterar mot dem. Andra tycker att det borde vara regeringen som ska ta ansvar för utvecklingen. Man kan se det som att det finns två grupper av människor i dagens polariserade Turkiet: de som älskar Erdoğan, och de som inte gör det.

Och fotboll betyder mycket för många i Turkiet – det är mer än bara en sport. På olika sätt använder man fotbollen för att kunna meddela sina känslor och åsikter, sin irritation eller glädje.

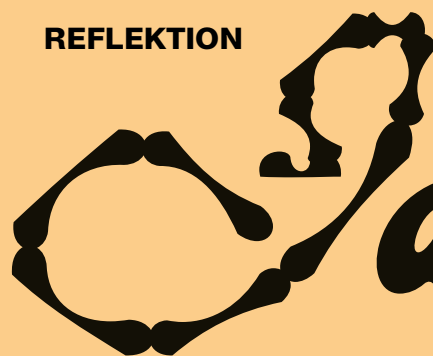
Den 26:e februari på Vodafone Arena i Istanbul bröts den oroliga tystnaden. I matchens fjärde minut kastade fotbollssupportrar, på klubben Beşiktaş initiativ, in mängder av gosedjur på arenan. Planen fylldes inom loppet av några minuter med nallar i alla färger och storlekar. Publiken rullade ut affischer som uttryckte sin sorg över alla som drabbats av jordskalvet. Fotbollsspelare applåderade åt publiken och plockade upp gosedjur från planen med tårar i ögonen.

Men sedan hände någonting oväntat. Publiken reste sig på läktarna och ropade med full kraft:

"Avgå regeringen, avgå Erdoğan!" ■

Aylin föddes och växte upp i Istanbul och tog sin doktorsexamen i journalistik 2013. Hon har jobbat som journalist i 20 år och skrivit tre böcker. I Acik Radyo i Istanbul ledde hon under fem år sitt eget radioprogram. För nio år sedan flyttade hon till Stockholm, där hon fortfarande älskar att bo.

Michelle Nafar är illustratör och formgivare, för närvarande student vid Konstfack.

Jag är oss i min

TEXT Cecilia Alstermark

Doften av upphettat trä och tjära sveper in oss i ett sällsamt lugn så fort vi kommer in. Vi lägger oss ner på handduken, ryggraden knakar till när brädorna tar emot oss. Vi sluter ögonen, andas från magen till nyckelbenen, armarna vilar tungt längs med sidorna.

Motsägelsefullt nog blir jag som minst medveten om kroppen som yta när den är fullständigt avklädd. Här inne spelar det ingen roll alls hur den ser ut. Jag blir glad av känslan av att jag tar hand om min kropp, att den mår bra här inne i värmen. Kroppen och jag tillsammans. Jag är oss i min kropp.

När jag skriver det här inser jag att mitt tankesätt går ut på att kroppen inte är jag; att mitt riktiga själv är något som finns där innanför alla lager av kropp, lager av minnen och erfarenheter. Kroppen är något som jag alltså bär omkring på, förutom i dessa eftersträvarsvärda stunder då kroppen och jaget smälter samman; när kroppen inte värker eller vill något utan är i samklang med jaget.

Kroppen har jag alltid burit omkring på, även om det är svårt att ta in att det hela tiden varit samma kropp. Samma kropp som satt naken framför helfigurspegeln i badrummet efter ett skumbad och betraktade den släta, rena flickan med vått hår över axlarna. Mamma kom in i badrummet och sa: Beundrar du dig?

Jag tror inte att det låg någon värdering i frågan, men valet av verb fick mig att svepa handduken kring min nakenhet. Beundrade – var det vad jag gjorde? Var det tillåtet att beundra den egna kroppen?

Några år senare, när jag gick i femman, började mina bröst att knoppas, och samma år köpte några killar i klassen varsin cigarettändare prydd av **Pamela Andersons** nakna kropp. Det var inte så att de här barnen rökte, utan tändaren var någon sorts statussymbol; jag kan fortfarande se i detalj hur den lilla killen som jag var hemligt kär i håller upp sin tändare i klassrummet, räcker ut tungan och låtsas att han slickar över Pamelas enorma bröst.

Jag hade en egen idealbild som jag inte vågade visa upp i skolan; nakna kvinnokroppar var, som så mycket annat, förbehållet killarna. Den satt i stället på väggen ovanför min säng. En liten kopia av *Venus födelse* av **Sandro Botticelli**.

Bilden med de kvinnliga attribut som hävdats sig genom seklen: det långa håret, de små lätt rundade

JAG SKALADE
AV MIG BYXOR,
TROSOR, STRUMPOR
OCH STÖVLAR,
SJALEN, KAPPAN
I FUSKPÄLS OCH
SIST KLÄNNINGEN.
MÖSSAN BEHÖLL
JAG PÅ.

Cecilia Alstermark är författare, journalist och skrivpedagog bosatt i Stockholm. Essän är ett utdrag ur ett pågående bokprojekt.

kropp

brösten, den smala midjan, de något bredare höfterna, den blygsamma posen.

När jag var riktigt liten trodde jag att kvinnan som steg upp ur en snäcka i havet föreställde min mamma, precis som mitt barn kallar bilder av alla kvinnor som har något gemensamt drag med mig för mamma. Jag växte upp omgiven av John Bauer-skog, men jag längtade alltid till havet. Havet som var min mammas ursprung, och därmed även mitt.

När jag i 30-årsåldern besökte ett kallbadhus första gången blev jag en året-runt-badare. Jag hade redan förlängt badsäsongen genom att ta årets första dopp i april och det sista en solig oktoberdag.

Första gången jag vinterbadade var det januari och bara någon enstaka grad i havet. Jag hade varit nyfiken på kalla bad, som ännu inte var någon trend. Under en resa till Helsingborg gick jag till ett av stadens kallbadhus och blev frälst; kallbadhuset blev min kyrka utan gud, för gudinnan var jag och jag måste ha fötts ur en snäcka. Jag hade äntligen kommit hem.

★

När vi kom upp på bryggan rusade blodet i oss, som hade havet tagit sig in i våra ådror. Hjärtats slag ekade i huvudet. Vi skrattade, som om det inte var januari med is och snö på bryggan. Det fanns något mer i livet. Det fanns något att tycka om med kylan. Det ruset får vi aldrig tillbaka. Nu när kroppen och hjärtat har vant sig blir det aldrig lika starkt som första gången.

Ändå finns det inget som får oss att känna oss så nära oss själva, så levande, som ett svalkande bad. Helst

i havet. Havets oändlighet gör oss så obetydligt små, samtidigt som vi blir en del av det stora. Havet bär oss. Inte visste vi att vi behövde bli burna.

Vi vill inte alltid simma, och känner inte längre att vi borde simma när vi är i vatten, vi kan bara ligga still och låta oss bäras. Havets skiftningar är precis som vi själva – stilla och spegelblankt en dag, höga vågor och regn en annan; ljusblått, mörkgrått, klart eller grumligt. Oavsett vilket låter det vårt trötta huvud vila i sig när vi har huvudvärk, pms eller för krävande tankar. Det kan också dränka oss, vilket är en del i vördnaden.

★

Under pandemins första höst och vinter saknade jag de kalla baden och värmen i bastun. Även om luften var kall ville kroppen ha de extrema skiftningarna.

En solig februaridag gick jag en långpromenad till sjön och fick lust att gå ner till bryggan och ta ett dopp, utan att basta. Jag skalade av mig byxor, trosor, strumpor och stövlar, sjalen, kappan i fuskpäls och sist klänningen. Mössan behöll jag på.

Stegens iskyla stack i fötterna, men jag fortsatte att klättra ner, tog djupa andetag och fortsatte ner tills jag hade vattnet ovanför

axlarna. Ett andetag, två andetag och så upp igen. Ett skratt i solen på bryggan, jag vet inte när jag hade skrattat senast, kanske var det månader sedan. Jag var utmattad, jag var värdelös, kände inte igen mig själv men där – i februarisolen som kittlade näsan, magen och låren på bryggan – fick jag fatt i henne. Hon som också är jag: den modiga, kompetenta och livsnjutande. Kroppen visste hela tiden att hon fanns där innanför alla lager.

När vattnet sveper sig kring min nakna kropp är jag mig själv upphöjt till två. En bättre version av

mig. Lätt kropp. Lätt sinne. Vissa kanske måste ha alkohol eller droger för att komma i en liknande stämning, men jag behöver bara vatten. Hur kroppen ser ut är inte av någon vikt alls, bara hur den känns. Och i vattnet känns den så lite, kräver så lite.

Min egen eufori speglas i ansiktet på alla kroppar som kommer upp på bryggan. Vi delar känslan av att vara i symbios med våra kroppar, vi delar ruset, vi ler när vi klättrar uppför stegen efter ett dopp och säger: Åh, vad jag behövde det här.

FINSKA MÄSTERSKAPEN I KÄPPHÄST 2022

HOBBY HORSE

Dakota	23
Marie Kärkkäinen	24
Sille Mohr	25
Miia Väisänen	26
Julia Mikkonen, lisa Kankainen & Ella Tikka	27
Onni Pasuri	28, Omslag
Jolie Hänninen	29, 36–37
Eveliina	30
Jammi	32–33
Riina Pesonen	34
Alisa Aarniomäki	35, 36–37
Ruu Malinen	38
Rosie Mulari	39

Maikken har varit en del av käpphästvärlden sedan 2008. Att fotografera och filma har alltid varit viktigt för henne, och genom åren har hon sett käpphästhobbyn utvecklas till en verklig sport som inte är att leka med. Hon publicerar foton och annat på sitt Instagramkonto @khtrara

Seinäajoki

AVARUUDEN PÄÄKAUPUNKI

B-halli 2. krs
▼ KOKOUSTILAT A WC

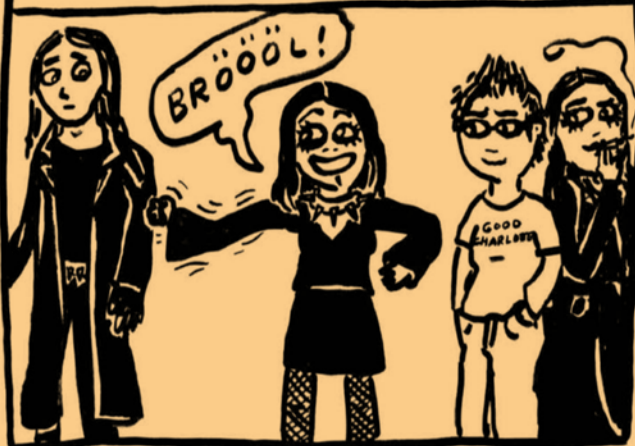

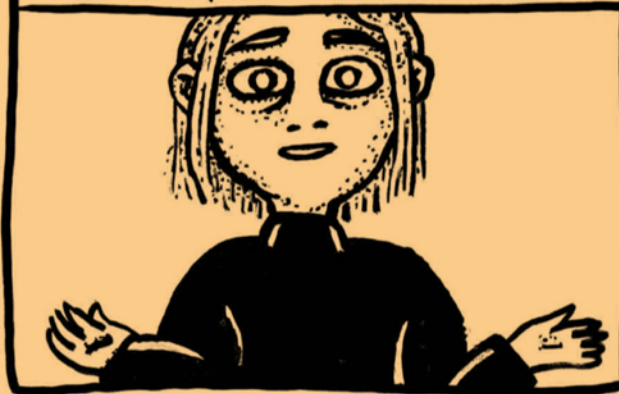

När jag var tonåring brukade jag tänka att jag var en homosexuell man i en kvinnas kropp.

Vilket i dagens normkritiska ljus låter väldigt dumt. Men jag kände väl helt enkelt inte att jag passade in som medlem av honkön.

Det har alltid funnits en del av mig som avundats hönarnas frihet

HÖHÖHÖHÖ

Helt vanlig killsituation

och gemenskap.

Jag tyckte mycket om att hänga med killar när jag var liten. Jag brukade varva att vara med tjejerna

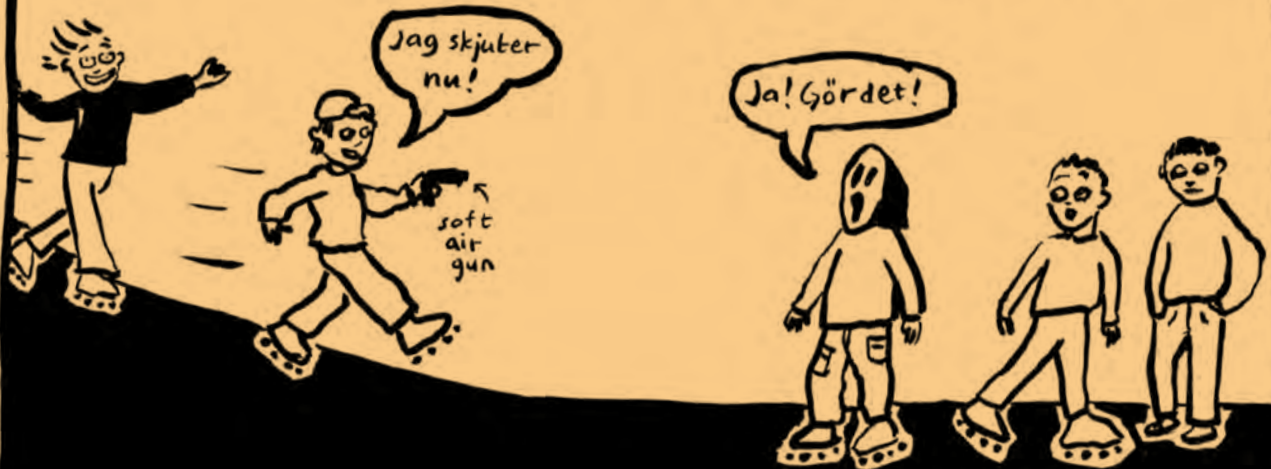

Jag fick inte höra att det fanns någon som var något annat, så det var det jag antog att alla var:

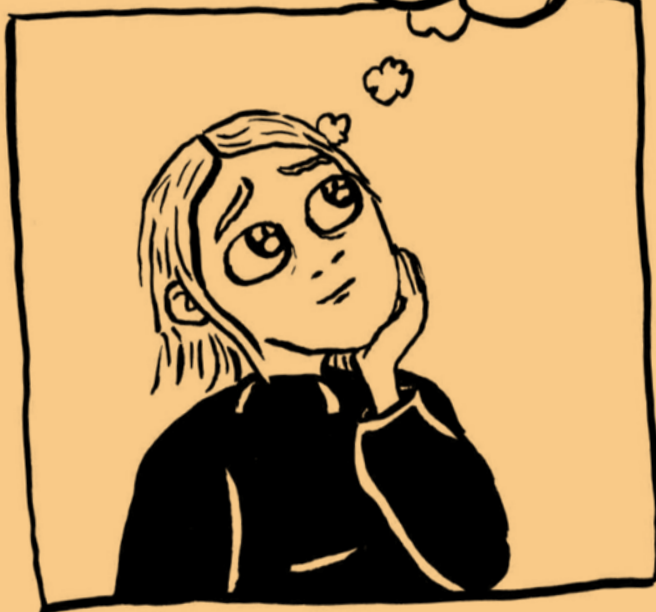
Det var ett antingen eller.

Och det kunde vara så befriande att vara med pojkarna.

Nu när jag är vuxen har jag inget killgäng längre och i de mest oväntade situationerna önskar jag att jag fick vara med igen.

Men det är något med den där bröliga gemenskapen, det kompromisslösa högljudda grupptramset. Som fått mig att känna lättnad över att vara på min sida väggen där ingen ger sig på mig.

Men också som att jag är i den tråkigare cellen av de två.

De ohämmade skratten på andra sidan. Gud vad kul. Jag vill också rajraja i gång. Ryggdunka och grupprunka.

Eller alltså, interiktigt då men...

vara orädd antar jag.

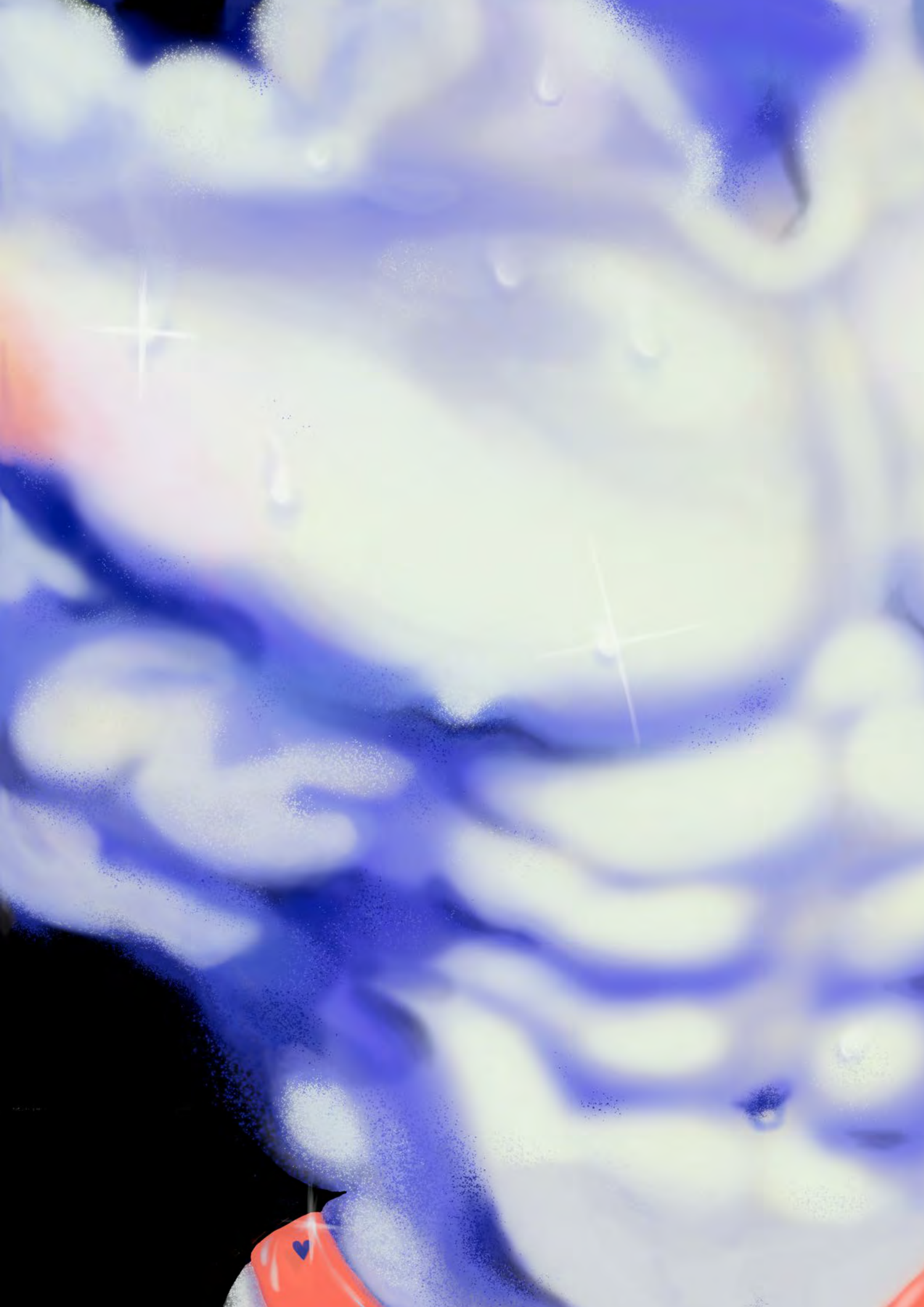

NOVELL

BELGIAN

TEXT **Evelina Johansson**
BILD **Sara Östman**

BLUE

roppar av den här sorten skrämmer folk. Man vet inte vad man ska göra av dem. När vi kliver ur våra mörka bilar iklädda bara badrockar är funktionärerna snabba med att eskortera oss till ett mindre förrådsutrymme bakom scenen. Gästerna får inte se oss innan tävlingen börjar. Inhägnaden runt tivolit bryter av en oändlig skog. Månen hukar fortfarande över trädtopparna.

När jag bodde hemma tyckte Doris om att tillbringa kvällarna med att upplysa mig om att jag föddes fyra månader för tidigt. Allteftersom det mörknade, när bilarna stod parkerade längs med trottoaren och vattenspridarna tystnade, tycktes huset bli mindre. Vi kunde sitta och bara prata med varandra samlade kring den enda påslagna belysningen, en saltlampa på köksbordet. "Man visste inte om du skulle klara dig", sa hon ibland och behövde snabbt gömma ögonen i dimman från tekoppen. Isak skrattade när hon sa så. Även under de tjocka flanellbyxorna fick hans lårmuskler bordet att dallra. "Du skyndade dig till mig", sa han. "De trodde att jag var galen på sjukhuset, men jag sa det redan då: Han kommer bli stor. Någon dag. Jag ska träna upp honom."

Jag kan inte minnas att jag någonsin trodde på vad de sa, att jag skulle haft bråttom att lära känna linoleumgolvet, värken i armarna, oljan över musklerna. Men jag gillade när vi satt sådär. "Min blomma, min lilla frukt", kunde Isak kalla mig de kvällarna.

Nu går han tyst bakom mig. Våra blickar är förvisade till gruset på marken när vi passerar bultande ljus, snurrande chokladhjul, de gälla skriken från karusellresenärer. Det är vanligt att tävlingar huseras på flyktiga platser som den här. Platser där obehöriga är på långt avstånd. Tivolit är bara tillfälligt, en sommarsatsning, och när inhägnaden monteras ner igen kommer snön göra det omöjligt att spåra att det var just här vi samlades, att det var här vi klädde av oss och vecklade ut våra muskler. Vi går anonymt på rad förbi allt. Jag hör hur Isak tar efter min gångtakt bakom mig. Jag känner hur han spänner åt midjebandet om min badrock.

Han var alltid ordentlig vad gällde hur man bör framställa sig. När jag blev tillräckligt gammal för att gå själv till affären var det min uppgift att förse honom med ett 20-pack ägg i veckan. "Man ska inte vara en person som köper samma sak jämt", sa han. Jag fick göra det åt honom. Han knäckte tre stycken åt gången och drack dem direkt ur glaset när jag kom hem.

Om jag lovade att inte ta av mig badtröjan fick jag följa med honom till stranden efteråt. Hans hudfärg

var en produkt av naturligt solljus då det erbjöds, därefter solarietimmor. "När dina magrutor kommer ska du också sola", sa han medan jag sprejade honom med sololja så att sanden blev tung runt om honom. De vita strecken runt mina handleder markerade att jag inte var på hans nivå ännu. Bara mina händer var dugliga på den tiden. Jag handlade åt honom, sprejade honom. De omätliga blickarna från andra på stranden verkade inte nå honom. Han slöt alltid ögonen när han solade.

Vi turas om att smörja in varandra nu. Innan vi lämnade bilen gav Doris oss varsin flaska kroppsolja som fyller hela förrådsutrymmet med en söt doft av kokos. "Tänk på mig när ni värmer upp, pojkar", sa hon.

De gyllene kropparna lyser upp rummet. Det enda som skiljer den ena från den andra är färgen på speedos. Isaks händer har stelnat sedan förra tävlingen, förmodligen har han lyft tyngre inför den här, hans förhårdnader rispar över mitt bröst. Jag måste titta bort när han smörjer in mig framtill, jag har alltid ogillat att se in i hans ögon. Till skillnad från resten av hans kropp som jag vet allting om – hur venerna i hans armar buktade när han använde mig som bänkpress, hur mönstret av hans muskler fanns identiskt avbildat på de andra männen på hans gym – så var hans ögon oberäkneliga för mig. De kunde skymma eller spricka upp utan att jag förstod varför.

När han tränade upp mig hemma kunde hans ögon byta uttryck på det sättet. Hela lördagarna var avsatta åt att jag skulle göra armhävningar i vardagsrummet. Isak promenerade oroligt omkring mig medan jag stirrade ner i plastgolvet. "Fem till", sa han. Ju värre värken blev desto mer skiftade min syn i rött. När armarna darrade helt okontrollerat blev han glad. "Min lilla frukt", kunde han säga. Jag blev så glad när han sa så, och en gång tog jag nog mod till mig för att titta upp på honom. Hans ögon var inte öppna av stolthet som jag hade föreställt mig. De var smala, seriösa. Jag vände snabbt tillbaka blicken, men armarna vek sig framför mig. Jag låg över golvet i min ännu luktfria svett. "Tio till", skrek han.

Lördagen innan min åttonde födelsedag märkte jag förändringen. Jag stod med bar överkropp i badrummet, vände och vred på mig framför spegeln när magrutorna visade sina konturer för första gången.

Isak väntade på männen före honom i kön till spegeln i förrådet. Nu är det hans tur. Han särar på läpparna och blottar de blåblekta tänderna, han spänner armarna försiktigt framför den gemensamma spegeln. Veckorna innan en tävling ska den huvudsakliga träningen redan vara gjord. Muskelmassa tar månader i anspråk för att visa sig. Det är lönlöst att lyfta tungt inne i förrådsutrymmet, men lättare träning går bra, för att locka fram muskulatur som kan ha legat gömd. Isak drar långsamt ut ett rosa gummiband med armarna. Venerna buktar ut ytterligare, magrutorna får en skarpare form.

Kroppar av den här sorten skrämmer folk.

flesta gästerna har lämnat området. De som är kvar är här för att se oss. Framme vid draperiet bakom scenen klär vi av oss ännu en gång. Våra morgonrockar bildar en hög över golvet.

★

Doris sjöng så vackert för mig morgonen jag fyllde år. Hon sjöng så att ljusen blåstes ut på tårtan som vi bara skulle skära upp och titta på en stund för att sedan skyla i en bit plastfolie och magasinera på en hylla i kylskåpet. När sången var slut lyfte Isak upp min tröja. Jag var rädd att musklerna hade skingrats under natten, men när han rufsade mitt hår förstod jag att de var där för att stanna. Han slet av presentpappret och visade mig snabbt den inramade bilden av en Belgian Blue. Han hjälpte mig att hänga upp den ovanför sängen. När jag fortfarande kunde sova i den sängen hände det att jag vaknade med en kvardröjande smak av gräs och jord i munnen.

★

Funktionärerna vallar oss i en klunga ut från förrådsutrymmet. "Tio minuter kvar", skriker de. Det har börjat dugga över tivolit, men det är tystare nu än förut. De

I samband med mina tonår drabbades jag av någon form av storhetsvansinne. Plötsligt var inte lördagsträningarna och de planlösa löprundor jag tog runt kvarteret nog för mig. Pengarna jag sparat från olika sommarjobb använde jag till ett medlemskap på gymmet där Isak tränade. Han var där så gott som varje gång jag kom dit. Vi hälsade inte när vi såg varandra, men jag hängde gympapåsen bredvid hans i omklädningsrummet. Först då slog det mig att jag inte var helt säker på vad han arbetade med. Eller rättare sagt, om han arbetade med något överhuvudtaget. När jag hade lov från skolan var han inte hemma, så jag antog att han jobbade. Men när jag började gymma gick det upp för mig att han nog mest tränade.

Plötsligt irriterade jag mig på honom. På hur han fortfarande var större än jag fastän jag gjorde samma övningar som han på gymmet. Jag irriterade mig också på hur stor plats han tog i hemmet. Egentligen var det lika stor plats han alltid tagit, men som nu var oförlätlig

för mig eftersom han var arbetslös. Om morgnarna behövde Doris klä om inne i sovrummet eftersom Isak tog sådan tid på sig när han rakade bröstet och övade poser inne på toaletten. När han var klar och lämnade huset iklädd träningskläder märkte jag hur Doris skynadade med att stryka på rouge framför spegeln för att hinna diska ur glasen med råa ägg innan hennes kollega parkerade utanför huset och tutade otaliga gånger.

Jag ser henne nu genom en glipa i det röda sammetsdraperiet. Hon står med ryggen mot scenen. Man har låtit kioskerna vara öppna efter att karusellerna bommat igen, doften av smörade popcorn når ända in bakom scenen. Genom vinden, tjock av flygande flisor sockervadd, ser jag hur hon stoppar handen i handväskan. När hon tar ut den igen håller hon några fint hopvikta sedlar hårt under de röda naglarna.

Gångerna då min träning varit så intensiv att värken höll mig vaken sent in på nätterna tittade jag ofta på när Doris målade naglarna innan hon gick och la sig. Jag hade för vana att stå i den nedsläckta hallen, på tillräckligt avstånd för att de inte skulle se att jag såg in i deras sovrum.

Till en början kunde jag stå där bara en stund, för att sedan gå till mitt rum och göra push-ups och armhävningar efter att de släckt nattlampan. Ibland räckte det för att få mig att somna, men när det inte gjorde det hände det att jag smög tillbaka till deras rum när de sov. Jag öppnade nattduksbordet på Isaks sida och irriterade mig på porrtidningarna han vikt ihop där trots att det fanns gratis pornografi på internet. Jag tror inte ens att han bläddrade igenom dem, jag vet i alla fall inte när han skulle ha tid med det eftersom han så sällan var inne på sovrummet när jag inte såg på. Han gillade väl bara idén om att ha dem gömda någonstans så nära Doris.

Hans hår har bleknat sedan dess, men hans hud har samma guldfärg. "Fem minuter kvar", upplyser funktionsnärerna, "ett sista toalettbesök." Han ber någon av de andra männen att olja in hans rygg när jag går mot toaletterna med necessären nedstoppad i mina speedosshorts.

När jag kommer tillbaka är det hans tur på scenen. Jag ser hur han stelnar i olika poser i skuggfläckar över draperiet. Det hörs glesa applåder från publiken.

★

Mina muskler sväller som publikens pupiller när de ser mig. För varje ny position jag intar verkar jag växa i deras ögon. Kamerornas blixtar genom mörkret lyser som jag vill minnas att nattlampan i mina föräldrars rum gjorde.

En natt när jag inte kunde sova tittade jag in på dem från hallen som jag brukade. Det var ovanligt

sent för dem att ha nattlampan tänd, men det hade de. Doris andades djupt, höjde och sänkte sig under täcket. Hennes ansikte var vänt bort från mig. Hon kanske sov, men jag gillar att tänka att hon inte gjorde det, att hon tittade rakt på Isak där han satt på sängkanten med handen i nattduksbordet. Jag blev nervös när han tog fram buntan porrtidningar, men jag stannade ändå. Han bläddrade inte ens i dem. Han plockade bara fram en spruta som legat under dem och satt med den i knät en stund.

Vi är så lika nu. Våra vita tänder, våra ventiler i venerna. Mina muskler sväller som tystnaden mellan oss.

Jag kunde inte slita blicken från det den kvällen. Den lysande nålen i hans breda arm. Han intog den vackraste posen jag sett honom utföra. I motljuset blev hans armar så mycket större än de varit. Skuldrorna

vecka- de hans rygg helt och hållet.

Min kropp blev en ny frisyr för mig efter det. Jag har burit necessären med sprutor som ett hjärta. Det tar flera sekunder för mig att förstå att den breda nacken i spegeln är den som leder till mitt ansikte. Jag bär mitt hjärta i mina speedos. Alla männen kommer ut på scenen igen och bildar en rad med mig i mitten. Jag ser mig själv i miniatyr återspeglad i den blanka glasyren på Doris kanderade äpple. Jag visar henne mer av mina blekta tänder. Det enda jag tänker på när de hänger medaljen runt min hals är hur jag inte känner någon tyngd. ■■■■■

ISAK
PROMENERADE
OROLIGT OMKRING
MIG MEDAN JAG
STIRRADE NER
I PLASTGOLVET.
"FEM TILL", SA HAN.
JU VÄRRE VÄRKEN
BLEV DESTO MER
SKIFTADE MIN
SYN I RÖTT.

Evelina Johansson (f. 2000) är från Stockholm och läser dramatiskt skrivande på Biskops Arnö. Instagram: evil.ina666.

Sara Östman är en frilansande grafisk designer, illustratör, konstnär och journalist bosatt i Vasa.

ARMSTRONG

stereotype
 steroide stjerne
 drømme diabolske
 anabolske anti
 klimaks i
 bjergtoppe blod
 bane fixerum
 testoteron ikoniske
 great balls of fire
 væksthormonalt
 tag selv bord

steriliseret syle
 spidse prik
 solar plexus
 punktering
 af myten
 doping dum
 dommedag uden
 sky klapper på
 ørnen er landet
 sveddråber på månen
 nedturen er startet

RECENSIONER

Att vara professionell bobollsspelare och trans

TEXT Felix Mäkelä

TITEL: *Rohkeudesta olla minä. Alexander Salorannan tarina*

FÖRFATTARE: Heidi Alamikkela & Alexander Saloranta

FÖRLAG: Fitra

UTGIVNINGÅR: 2019

Under de senaste åren har det publicerats flera biografier om queera finska proffsidrottare i olika grenar. Tillsammans bryter de tystnaden i den ännu starkt cis- och heteronormativa idrottsvärlden. Alexander Salorantas historia är en av de första i sitt slag.

Biografin *Rohkeudesta olla minä. Alexander Salorannan tarina* (på svenska ungefär "Mod att vara mig själv. Alexander Salorantas berättelse") är skriven av författaren **Heidi Alamikkela** och **Alexander Saloranta** själv. Det lilla sportförlaget Fitra, som gav ut boken 2019, lade nyligen ner sin verksamhet.

Biografin går raskt igenom Salorantas liv – från barndomen i Uleåborg, genom bobollskarriären som en av landets bästa spelare i bland annat Lappos Virkiä i Österbotten, fram till nutid.

Saloranta var 30 år då han kom ut som transman 2017, som avslut på en lång karriär i damligan. Efter att tidigare ha prioriterat bobollen kunde han nu inleda sin könsbekräftande vård och därmed rädda sin mentala hälsa. Dopingreglerna satte stopp för testosteronintagning i damligan, men, inflikar Saloranta, kroppen hade efter många skador snart sagt upp sig i alla fall.

Saloranta hade länge varit öppet lesbisk, utan att bli utsatt för diskriminering. När han kom ut som trans skriver han att alla, även på sociala

medier och i kvällspressen, tog det sakligt. Ingen betedde sig taskigt, inte ens människorna i Lappo, där det trots allt förekom trakasserier mot arrangörer av Lappo Pride 2022, en festival som han var ambassadör för.

Strukturen och själva texten i *Rohkeudesta olla minä* hade mått bra av ytterligare redigering. Trots att verket behandlar hela karriären, den könsbekräftande vården och privatlivet på 158 sidor, varav mycket är bilder, brev och information om hur processen för könsbekräftande vård går till i Finland, lyckas berättelsen bli repetitiv. Bitarna om Salorantas personlighet, spelstil och hälsoproblem upprepas i lite olika ordalag genom boken och får egna underkapitel. Dessutom spökar en handfull *transsexuaali* (transsexuell) bland det modernare *transsukupuolinen* (vilket direktöversatt till svenska blir "transkönad" – på svenska används oftast ordet "transperson" eller rätt och slätt "trans"). Det är trist att ett så viktigt verk fått så lite resurser.

Rohkeudesta olla minä går i samma stil som biografin om den lesbiska proffsboxaren **Elina Gustavsson**, *Rohkeudesta olla minä. Elina Gustavsson* (2021, Otava) av **Ulla-Maija Paavilainen**. Fokuset är på karriären och hälsan, det queera kommer på köpet. Då Gustavsson och Saloranta har vissa gemensamma upplevelser blir det ännu tydligare att Salorantas biografi stannat på skissnivå. I stället för en dramatiserad berättelse är den en rapport med en samling anekdoter.

I skrivande stund är Saloranta ännu mitt inne i könskorrigeringsprocessen men har hunnit ta hormoner på egen hand och bekostnad. Boken är trots sina litterära brister ett viktigt vittnesmål om transpersoners självmedicinering i Finland.

Salorantas kritik mot den binära idrottsvärlden och dess queerfobi förblir ytlig utan konkreta förbättringsförslag. Dessutom är det enda exemplet på queerfobi enstaka glåpord från publiken, medan patriarkatet får en utförligare omgång.

Kritiken gentemot den könsbekräftande processen i Finland är densamma som ofta lyfts fram: den tar för lång tid och den juridiska korrigeringen borde inte kräva medicinsk undersökning. Men när jag kommit så långt i läsningen hade den nya translagen precis röstats igenom i riksdagen. ■■■■■

Den queera ungdomen är idrottsvärldens hopp

TITEL: *Rakkaudesta lajiin. Urheilevat sateenkaarinuoret lähikuvassa*

FÖRFATTARE: *Tiina Tuppurainen (text) & Teemu Silván (foto)*

FÖRLAG: *Otava*

UTGIVNINGSÅR: 2022

Vid decennieskiftet 2020 började den finländska idrottsvärlden till slut på allvar synliggöra queera idrottare och ta sina första steg mot en mindre patriarkal och cisheteronormativ kultur. Nu har mikrofonen getts till de unga.

Efter att det publicerats flera biografier om finländska queera proffsidrottare, som bobollsspelaren **Alexander Saloranta**, boxaren **Elina Gustavsson** och ishockeyspelaren **Janne Puhakka**, har det blivit dags för den viktiga fackboken *Rakkaudesta lajiin. Urheilevat sateenkaarinuoret lähikuvassa* (på svenska ungefär: "För kärleken till grenen. Idrottande regnbågsunga i fokus"). Boken är skriven av **Tiina Tuppurainen** och har fotografier av **Teemu Silván**.

Rakkaudesta lajiin handlar om hur det är att syssla med, sikta på eller ha hållit på med toppidrott i en starkt cisheteronormativ miljö med militärt kulturarv, samt hurdana förändringar idrottsvärlden står inför när allt fler kräver jämlik behandling av queera idrottare.

I verket intervjuas bland annat höjdhopparen **Jade Nyström**, bekant även från Yles nya dokumentärserie *Jade* (2023), nyss nämnda **Janne Puhakka**, trestegshopparen **Senni Salminen** och den svenskspråkiga före detta ringettespelaren **Alex Oksanen**. Även forskare och idrottsföreningars representanter intervjuas.

Verket påminner mig om **Elfrida Bergman** och **Sara Lindqvists** bok *Queering Sápmi* (2013), fast om toppidrottare, och är nästan lika gripande. Precis som i *Queering Sápmi* är syftet att ge en viss grupp av queera människor ett ansikte efter tabubelagd anonymitet, låta dem berätta om sina erfarenheter och öppna samhällsdiskussionen, speciellt i den egna kontexten. Även strukturen är densamma, de personliga berättelserna på

två-tre sidor ackompanjeras av stora vackra bilder: porträtt, situationsbilder och mer konstnärliga verk. Det har publicerats även andra fördomsutmanande samlingsverk i Finland 2022, till exempel *Third culture kids* (red. **Mona Eid**) om finländare med bredare kulturbakgrund än vad som ryms i den traditionella Finlandsbilden.

Forskarrösten kommer som ett separat kapitel i slutet av boken. Där intervjuas samma **Marja Kokkonen**, docent i psykologi vid Jyväskylän universitets idrottsvetenskapliga fakultet, som i biografen *Ulos kopista* (2022) om **Puhakka**. Kokkonens insats dementerar många typiska förhållningssätt och fungerar tillsammans med de ungas berättelser som en realitycheck för idrottsvärlden.

Rakkaudesta lajiin kommer konkret och tydligt med tio enkla steg för mer inkluderande idrott, även skolgymnastik, vilket jag utöver Kokkonens insats saknade i nyss nämnda idrottsbiografier.

De tio stegen fokuserar bland annat på att reflektera över fördomar, lyssna, respektera och att ta itu med queerfobiska uttalanden. Ögonöppnaren torde vara steg sju, som påminner om att jämlikhetslagen och lagen om likabehandling gäller även idrotten: Det är olagligt att trakassera på basis av till exempel sexualitet och kön i offentlig verksamhet, och redan en tränares homofobiska skämt i omklädningsrummet kan nå kriterierna för diskriminering. Att respektera queera idrottare är inte något frivilligt för tränare och föreningar.

Punktlistan håller sig till vardagsnivån och träning i föreningar. Den och verket som en helhet är en inledning till en mer jämlik idrottskultur, men hur det binära ska nedmonteras i tävlingar och ligor kräver ytterligare diskussion och mer grundläggande förändringar. ■■■■■

Skribenten är en språkvetare som jobbar med en salig blandning av översättning, kultur och integrationsfrågor. Och som alltid har minst tio böcker på hälft.

En delvis djupdykande drabbning

TITEL: *Simmarna*

FÖRFATTARE: Julie Otsuka

ÖVERSÄTTARE: Helena Fagertun

FÖRLAG: Albert Bonniers

UTGIVNINGÅR: 2023

Julie Otsukas *Simmarna* är ett delvis spretigt, delvis lysande stycke prosa. Linda Boodh har läst en roman där snårig samhällskritik ibland står i vägen för berättelsens flyt.

Simmarna börjar i vattnet, i den underjordiska simbassängen. Till bassängen kommer man för att man är skadad och behöver läka. Skadorna kan vara ångest och dåliga ryggar, men man kan också besöka bassängen för att komma bort från "kollegornas och skärmarnas stränga blickar".

Liksom Otsukas *Vi kom över havet* är första delen av *Simmarna* skildrad ur ett vi-perspektiv: "Däruppe finns skogsbränder, torka och revolutioner. I bassängen släpper vi allt. Det rinner av oss." Vissa partier har en lätt sarkastisk ton som förstärker det civilisations- och samhällskritiska anslaget, och blir ibland snudd på satiriska. Som i följande metoo-anspelning: "folk att se upp för: [smygtittaren (i livet ovan jord en högt aktad barn-tv-programledare som under jord mest är känd för sina snabba banbyten – *En ny sexig simmerska i bana fyra!* – och sina "oavsiktliga" knuffar under vattnet: *Hemskt ledsen*)...]"

I deras "riktiga liv" är simmarna alltifrån obetydliga poeter och självutnämnda nollor till medelmåttiga modeskapare. Men i bassängen är man bara en av tre saker: snabbsimmare, mellansimmare eller långsam simmare. Sedermera upptäcks en spricka i bassängens botten, som sätter simmarnas underjordiska tillvaro ur balans.

FINSTÄMD SKILDRING AV DEMENSEN

Andra halvan av boken handlar om Alice, en av simmarna, som lider av demens. Tonen blir intim och avskalad, rytmen musikalisk. Enkelt uttryckt:

rätt underbar. Berättarperspektiven i boken skiftar mellan kapitlen: vi-form, brevform, du-tilltal.

Oundvikligen kommer jag att tänka på **Zadie Smiths** novell *Lazy River*. Den handlar om en pool och skildras ur ett vi-perspektiv: "Vi befinner oss i vattnet varenda en av oss. [...] Ibland tar vi oss upp: för att äta lunch, för att läsa eller sola, aldrig särskilt länge. Sedan stiger vi alla ner i metaforen igen." I hennes novell är det tydligt att poolen är en metafor för kapitalismen och kolonialismen.

MONTAGET SPRETAR

Jag vet inte om det är nödvändigt eller ens önskvärt, men det kritiska anslaget i första delen av *Simmarna* tycks mana till att sammanfoga bokens olika delar, och hjärnan jobbar med att tolka metaforiken: Är sprickan i poolen en symbol för en kris – en spricka i vår gemensamma mytologi? Kanske för klimatkrisen? Högerextremismens framfart? Eller är det en metafor för mitt undermedvetna? Eller för kollektivet – den stora massan – och den lilla individen? Ska jag förstå bassängen som en symbol för minnesförlust? Eller för en passion, vilken som helst – för skrivandet, simningen? För alltihop samtidigt?

Jag vet inte. Kanske är det just det som är poängen: att inte veta. Att liksom Alice inte helt förstå och kunna foga samman delarna – i hennes fall dagarna – till en samstämmig helhet.

SKIPPA DEN EXPLICITA SAMHÄLLSKRITIKEN

Jag har inget emot att inte veta – tvärtom. Men kompositionen spretar, och den dialektiska rörelse som annars uppstår i ett montage uteblir. Liknelserna i första delen är så många, analogierna mellan vår krisande samtid och den underjordiska bassängen staplas på varandra. Jag simmar gärna snabbt vidare, förbi samhällskritiken, till den medryckande ström som utgör kapitlet om Alice långt gångna demens:

"Hon kommer ihåg att hon blev gravid med dig på första försöket. [...] Hon kommer inte ihåg namnet på blomorna hon planterade tillsammans med dig i trädgården för tre dagar sedan [...] Hon kommer ihåg att året du fyllde fem vägrade du gå ut utan att knacka på dörrkarmen tre gånger [...] Hon kommer inte alltid ihåg att klippa tånaglarna och när du doppar hennes fötter i hinken med varmt vatten blundar hon och lutar sig tillbaka i fåtöljen och sträcker sig efter din hand. *Ge inte upp hoppet om mig, säger hon.*"

Där kan man gunga med i all evighet. Där återfinner jag den ljuva rytmen som fanns i *Vi kom över havet*. Där kommer upprepningkonsten till sin rätt.

Jag kan inte hjälpa att tänka: hoppa över den explicita politiken. I riktigt bra konst – som i sista kapitlet om Alice och hennes dotter – ligger kritiken ändå alltid och lurar i en spricka någonstans under ytan, för läsaren att på eget bevåg dyka ner till och begrunda.

Linda Boodh är skribent och litteraturvetare (och före detta handbollsspelare).

HOLDING

sträcka fram handen, den hårda blicken glimmar i mörkret. hon gör det där när hon ler utan att det syns. om någon står utanför kan den inte se. vi gör något framför deras ögon, på isen, på natten, hur kan de inte se. tar all tid som kan tas. och mer.

när hon är arg slår hon klubban i isen, ögonen ursinniga genom gallret, det finns en eld, kör in pucken i sargen, svider i mina öron. jag rycker alltid till vid höga ljud. från en bil eller från isen eller hård plast som splittras, från en flämtning när allt annat är tyst. när hon är arg glömmar hon bort det. när hon blir tacklad, när, styrspe, matchstraff, när det är orättvist. allt orättvist. alla våra värsta sidor. det hårdaste som finns. är inte isen. det som finns kvar efter att hon kastat av sig skydden på golvet i omklädningsrummet. samlar sedan ihop dem i en hög och lägger i bagen, inget har en angiven plats efter att det lämnat kroppen. det som finns kvar i mellanrummen mellan hennes skär. för snabba för att följa eller förutse.

håret är smutsigt under hjälmen, klistrar mot pannan. vill sträcka mig fram, böja mig över nätet, röra vid. ta tag i. dra. närmare. måste vänta till senare. senare. kommer alltid. all tid som går.

en natt efter en fest efter en vinst sover vi intill varandra på madrasser på golvet. vi sover hos någon som ligger i sin säng en bit bort, och andra som sover i andra rum. vågar jag sträcka fram handen mot henne. vågar –

blicken. blänker, mjuknar, vad är det. vad är det som leker. i mungipan leker. hela natten är vi i varandra. vill bara in, vill inte andas ut. om andetaget släpper ut natten. om det släpper ut oss ur varandra. med rörelsen. för snabb för att förutse. med eller utan. kan inte vara utan.

hon visar mig att man kan välja mellan mer. än bara. och på olika sätt. att man kan välja att inte. att. jag visar henne att man får. ibland kan man få. det man vill ha. hon drar handen över snaggen i min nacke. den andra handen. hennes rygg mot en solvarm vägg utanför ishallen. när hon lutar sig bakåt och jag lutar mig över klättrar våra skuggor över teglet, över våra kroppar, som betraktare, som vittnen. det första vittnet till min natur, min köttätande växt.

det smutsiga håret. det som aldrig kan bli rent. delen av oss som aldrig kan bli ren. den som hör till vår trots, reporna, rosten i skenorna, smaken av järn, med den andra i sin mun. kommer alltid tillbaka för mer. kan inte vara utan. en rörelse som aldrig kan upphöra, en blick som följer min rygg på isen, kan alltid urskilja mig, min position, i en tackling. komposit och kolfiber upp till hakan och näsan. en klubba blir en förlängning av en kropp. en kropp blir

en förlängning av en annan. i varandra. gång efter gång under ett valv, reklam, läktare, lysrör, kan inte skilja mina händer, ben, min tunga, från henne. det finns ord som det inte finns språk för. det finns en mening, en innebörd, som inte kan placeras i någon annans mun, som inte kan talas av någon annans tunga. vad vet de andra, vad vet dina. för dem är vi för varandra något annat. något som inte kan göra det vi gör med den tyngdlöshet som är tyngre än allt. när isen spolats försvinner våra spår. gång efter gång. när vi hakar i varandra blåser någon av till slut. ser förbi. allt som vi tar. ur deras händer. ur deras munnar. i situationsrummet. när de vänder sig bort. vår egen kedja.

★

hon lägger sin hand på mitt lår under bordet. händerna är hälften av vad de blir med handskarna på, kan göra dubbelt så mycket, skjuta ifrån, allt måste hanteras med större försiktighet. utan skydden. handens grepp kring min nacke när vi går mot bussen. värmen strålar ner i ryggraden. en projektil. klubban slår mot mitt ben, varje steg, slår, varje steg.

fäller ner gallret över hennes ansikte när jag ligger överst. rutor av skuggor i hennes ansikte, i hennes leende, slutna ögon. när hon står i målet och jag åker i cirklar bakom strömmar hennes hår ner under hjälmen, hästsvansen täcker siffran på hennes rygg. jag kan se siffran i sömnen, i drömmen, kan säga siffran i sömnen, kommer kunna det hela livet.

en fullkomlighet. fulltalighet. laget. är det starkaste. hon skjuter pucken för hårt, hon glömmer. vilar hakan mot klubban. på en annan plats, i tanken, i anfallszonen.

i försvarszonen, i vår kedja, i vårt slag, isen spricker på ett ställe. hela resten av matchen snavar jag nästan, varje gång jag åker över stället. sprickan i hennes framtand efter en lagning, efter en kollision med en motståndare. känner på den utbuktande linjen med tungan när vi är ensamma. en stig som förgrenar sig. slashing. en stig som öppnar sig.

★

tar allt som kan tas, om eftermiddagarna och kvällarna, vet att timmarna leder till samma ställe. upplöst. på morgnarna hör jag hennes skär innan jag hör hennes röst, innan jag lyfter blicken. upplöst. när vi stannar till sent, senast av alla, låser hallen själva. själva i omklädningsrummet själva i duscharna. går ner på knä. framför henne medan vattnet strilar genom mitt hår. andas. stötar. droppar. känner henne mot mitt ansikte. känner henne utan handskarna. vi blir till hälften av varandra. kan göra dubbelt så mycket. jag har en törst som inte går att släcka. jag har en hunger som aldrig går att mätta. det finns något som har förvägrats, och därför fått överdriven betydelse.

hon säger: jag har frusit i ett läge som gör att jag aldrig kan vara något annat än hård. det är inte isen. inte den hårda plasten. det finns något som har förvägrats, och därmed fått överdriven betydelse.

hon står på knä framför mig, knyter mina skridskor. tittar upp, blicken. blänker. vad är det, något leker. fulltalighet. knyter hårt. jag måste lämna något bakom för att finnas till. när vi tar på oss hjälmarna är det ingen som vet, kan inte skilja åt, kan inte placera. spelar vi med. mot. för varandra. lindar in min högra hand i hennes hästsvans, drar nära, närmare, nära.

★

hur känns det att vinna. att få vinna. ibland kan man få. det man vill ha. det upplöser tiden. det upplöser gränsen. det går att förhindra motståndarens rörelse. det har ett namn. allt som kan tas. hennes skratt som blir synligt när hon tar av sig hjälmen och kastar iväg den över isen.

hur känns det att vinna. jag minns det när jag ser på henne. när jag tittar bort glömmer jag. ████████████████████

Tzor Edery is a non-binary filmmaker and multidisciplinary artist of Moroccan origins, based in Tampere. Their work focuses on immigrant and minority experience, the passing down and disappearance of cultural memory, and queer lives and history in the MENA region.

Rena linjer, skeva linjer

Jag har 152 gymnaster i en tidskriftssamlare. Små, krumelurande kroppar, skakiga linjer, ibland nästan oläsliga – 152 kringlande, fallande, strypande, vindlande små gymnaster som bara blir fler.

Jag har varit i en gymnastiklokal en gång. En klubb i Höganäs hade fått sin träningslokal översväm-
mad, gymnasterna stod och värmdes upp i den del av loka-
len som fortfarande var torr. En av tränarna visade oss
vattenskadorna, och på väg tillbaka till entrén genade vi
över friståendemattan, det var bara kanske fem steg inn-
an vi var tillbaka på det vanliga golvet. Jag försökte att
inte visa hur jag noterade svikten under fötterna, lät inte
begäret sippra ut.

★

Det jag har kommit att förstå om mitt begär, och om de
152 kalkerade gymnasterna, har att göra med queerhet,
camp, kropp och misslyckande.

Camp som i det som Susan Sontag kallade »to find
the success in certain passionate failures«, *camp* som i
ett queert återtagande av till synes »straighta« artefak-
ter, *camp* som i den arkivmetod Elizabeth Freeman menar
»lovingly, sadistically, even masochistically brings back
dominant culture's junk and displays the performer's fier-
ce attachment to it«.

Camp som i att stjäla sportens misslyckanden,
hänga upp allt som är »wonky« och »queer« och älska det
hämningslöst.

Oksana Tjusovitina i hoppfinalen under OS i Rio. Hon borde inte ha någon medaljchans och är redan historisk – 41 år gammal är hon den äldsta kvinna som någonsin tävlat i gymnastik i OS – men nu har hon något alldeles särskilt i kikaren.

Hoppet är döpt efter ryskan **Jelena Produnova** men kallas också *dödens hopp*: handvolt upp på bordet och grupperad dubbel framåtvolt ner. Olympiadens svåraste. Bara fem kvinnor i världen har lyckats landa det på tävling, och den som under- eller överroterar volten riskerar att bryta nacken eller slita sönder knäna. Oksana spänner ögonen i ansatsbanan och sätter fart. Handvolt upp från satsbrädan, tryck ifrån med axlarna, kryp ihop till en köttbulle och hoppas.

Och Oksana landar, på fötterna till och med. Däremot räcker inte hoppets höjd till för att räta ut benen – hon är kvar i köttbullepositionen när hon slår i marken och flyger omedelbart fram i en kullerbytta, det är ett fall, en poängs avdrag. Hon rullar upp ur kullerbytta till stående, sträcker leende upp för domarna. Hon slutar näst sist, hon är det vackraste.

Artistisk gymnastik bygger på strikt (binär) könsåtskillnad: kvinnlig respektive manlig artistisk gymnastik innefattar olika redskap, olika rörelser, olika ideal. Det syns kanske tydligast i fristående. Kvinnliga gymnaster utför sina fristående program till musik och ska förutom akrobatiska vörtlängor tolka musiken och göra dansrörelser som spagathopp och piruetter. Manliga gymnaster rör sig till tystnad, utför fler vörtlängor och har ett större fokus på styrka och kontroll. Den artistiska gymnastiken handlar helt enkelt om att föra sin kropp genom rummet på ett könsligt lämpligt sätt.

Just därför formas flera av sportens centrala spänningar av skiftande föreställningar om kvinno- respektive manskroppar. **Aaron W. Gurly** har påtalat att manlig artistisk gymnastik – som idag uppfattas som en könsinkongruent sport – länge präglats av »homo-hysteri«. Föreställningar om maskulinitet, och skräcken för att sporten ska äventyra utövarnas heterosexualitet, har påverkat sporten åtminstone sedan tidigt 1900-tal, när anhängare av de nordiska gymnastikpionjärerna **Niels Bukh** och **Pehr Henrik Ling** bråkade om vems gym pa som var manligast.

Kvinnlig artistisk gymnastik har å sin sida lästs som en ganska »heterosexuell« sport. Men säg den till synes straighta aktivitet som inte är full av queera läckage att lapa i sig av! Bara språkbruket:

bent	straight
crunchy	clean
flexed	precise
loose	tight
messy	in line
off line	extended
soft	open
closed	distinct
crossed	pointed
indistinct	fluid

Ann Chisholm har pekat ut två skilda och sinsemellan motsägelsefulla spår som mynnat ut i samtidens artistiska gymnastik. Det första är den antika gymnastiken med drag av militär träning och drömmar om en idealmedborgare: disciplinerad, manlig, viril. Dessa tankar var centrala när sporten föddes på nytt i flera europeiska länder under 1700- och 1800-talen.

Det andra spåret kommer från en queerare plats, i samhällets marginaler: kringresande underhållare i form av cirkusartister, gycklare och »freaks«. Chisholm beskriver medeltidens gycklare som avvikande kroppar som rörde sig i samhällets utkanter, men vid vissa fasta tillfällen dök upp i dess mitt. Gycklarnas akrobatik och balansakter var en sorts tillåtna kroppsliga överträdelser som väckte åskådarnas fascination och förakt.

Den samtida gymnasten är besläktad med både disciplinerade militära (mans)kroppar och med förvridna kroppar ur marginalen – något som innebär särskilda spänningar för kvinnliga gymnaster. En kvinnlig gymnast riskerar att läsas som monstreuös om hon inte väger upp sin vighet och styrka med lämpliga feminina egenskaper. En förvriden kropp är inte en reproduktiv kropp, och som sådan är hon farlig (och, för den delen, queer).

Internationella gymnastikförbundet informerar om vilka poängavdrag som gäller för underskruvade hopp på bom nuförtiden. Korrekta landningar illustreras med beige och svarta fotsulor. Exempel på under- eller överroterade fötter – fötter som landar snett – illustreras med regnbågsfötter. Straighta fötter, queera fötter. De vet!

När gymnastiken akrobatiserades under kalla kriget sjönk medelåldern bland kvinnliga elitgymnaster. Där världseliten tidigare ofta varit mödrar eller gravida började medier i stället tydligt framställa gymnaster som barn. Idrottsforskaren **Natalie Barker-Ruchti** menar att det var nödvändigt för att desarmera hotet i att kvinnokroppar utförde alltmer maskulint kodade trick.

På 1990-talet beskrevs USA:s elitgymnaster ofta som *gulliga* och, oavsett ålder, som *barn* i en trygg kärnfamilj (eller med en manlig tränare som fadersgestalt). Under lagfinalen i Atlanta 1996 presenterade kommentatorn **John Tesh** det amerikanska landslaget som »little girls dancing for gold« fastän medelåldern i laget var 18. Och även idag är det vanligt att beskriva en skicklig kvinnlig gymnast som »a kid in a playground«.

Inte sällan tittar något monstreuöst fram när kommentatorer talar om en »äldre« gymnasts sönderfallande kropp; någon har »screws that adhere to the back of the bone«, någon annans »knee absolutely exploded«. Med åren blir den kvinnliga gymnastens kropp onaturlig, ett Frankensteins monster. Medan det gulliga barnet utför volter och hopp av lekfull iver tvingar den vuxna gymnasten sin kropp förbi dess naturliga gränser, måste hållas ihop av skruvar och stygn.

Men gymnastikens nära koppling till barnet kan också ses som ett hot – barnets vildhet, löjlighet och amatörskap blir en provokation för den som anser att gymnastiken ska vara en Riktig Kvinnas Sport.

Den numera pensionerade brittiska kommentatorn **Monica Phelps** klagade i många år på att sporten tagits över av »prepubescent stick insects«, långt från hennes personliga ideal: vuxna, mogna kvinnor. Om **Svetlana Baginskaja** sade hon en gång alldeles förtjust: »I know so many people who would like to see her reclaim the world title, because she is elegant. She is very, very female.«

DET JAG HAR KOMMIT ATT FÖRSTÅ OM MITT BEGÄR, OCH OM DE 152 KALKERADE GYMNASTERNA, HAR ATT GÖRA MED QUEERHET, CAMP, KROPP OCH MISSLYCKANDE.

Spänningen mellan femininitet och monstrositet är i allra högsta grad levande. Med jämna mellanrum debatteras sportens »förfulning«, som sägs premiera muskler och häftig akrobatik framför sportens »traditionella« gymnastiska skönhet och grace. Längesågs det dominanta östblocket förfula och förfärliga damsidan av sporten; när USA började vinna på 2010-talet riktades kritiken i stället ditåt. Men kritikens undertoner fortsätter att röra sig kring vad en kvinnlig kropp bör få göra. Den som letar efter en subversiv, eller queer, potential i den kvinnliga artistiska gymnastiken kan kanske rikta ett uppmärksammat öra mot sådan kritik och springa åt rakt motsatt håll – mot en playground för monster, freaks och bångstyriga barn.

De 152 gymnasterna är ett försök att göra det – att springa åt ett annat håll. Teckningarna som ett slags arkiv över sportens misslyckanden, sportens fånighet, alla gånger »kvinnliga« gymnaster inte lyckas vara »kvinnliga« och i stället är vingliga, obegripliga, hopklämda, löjliga, otroliga.

En gymnast som hoppar ner från bommen och slänger sig bakåt i en »college salute« – ett sätt att

sträcka upp för domaren som många amerikanska universitetsgymnaster lagt sig till med. Efter en särskilt lyckad serie sträcker gymnasten ut armarna i ett V och böjer både rygg och nacke så långt bakåt att hon har blicken riktad rakt bakom sig. I de bästa stunderna blir gesten så ivrig att hon tappar balansen, får poängavdrag. Collegeuppsträckningen har inget syfte, den är i stort sett obegriplig även på gymnastikens särskilda språk. Och ändå finns den: **Maya Bordas** en lycklig banan bredvid bommen, jag älskar henne.

ARTISTISK GYMNASTIK BYGGER PÅ STRIKT (BINÄR) KÖNSÅTSKILLNAD: KVINNLIK RESPEKTIVE MANLIG ARTISTISK GYMNASTIK INNEFATTAR OLIKA REDSKAP, OLIKA RÖRELSE, OLIKA IDEAL.

Fastän gymnastiken ofta beskrivs som tyngdlös ser jag tyngdlagen precis överallt när jag tittar – inte gränsernas upplösning så mycket som deras fortsatta existens. Sporten slår så lätt över i *fumblecore*: bara centimeter mellan avdragsfritt utförande och vilt viftande armar, vingel, brutna ben.

Men gränserna, eller gymnasternas upprepade möten med dem, håller om mig. Att kanske försöka men aldrig någonsin bemästra kroppens/könets språk och

gester – att genom misslyckandena få syn på ansträngningen som ligger bakom varje till synes fjäderlätt rörelse.

Oksana har öppnat fönstret, det är en stor vit rektangel mellan den förutbestämda världen och en annan. Hon har min hand och vi spänner ögonen i ansatsbanan. Andas ut, tar sats och kastar oss ut. Kniper ihop kroppen som en köttbulle, välter framåt: ett varv, två varv. Rätar ut kroppen för landning. ████████████████████

Anna Hörnell, f. 1992 i Luleå, är författare, översättare och journalist. Hon har bland annat läst Biskops Arnös författarskola och medverkat i tidskrifter som *Glänta*, *Provins* och *Kritiker*. Romanen *I Kalifornien skälver jorden* (2019) tilldelades debutantpriset Slangbellan.

KÄLLOR

- Natalie Barker-Ruchti. 2011. *Women's Artistic Gymnastics: An (Auto-) Ethnographic Journey*. Basel: Edition Gesowip.
- Georgia Cervin. 2021. *Degrees of Difficulty: How Women's Gymnastics Rose to Prominence and Fell from Grace*. Chicago: University of Illinois Press.
- Ann Chisholm. 2001. "Acrobats, Contortionists, and Cute Children: The Promise and Perversity of U.S. Women's Gymnastics." *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 27 (2): 415-50.
- Elizabeth Freeman. 2010. *Time Binds: Queer Temporalities, Queer Histories*. Durham: Duke University Press.
- Aaron W. Gurly. 2019. "From Powerhouses to Pixies and Back: Boys, Men, and Troubled Masculinity in Artistic Gymnastics." *The Palgrave Handbook of Masculinity and Sport*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Susan Sontag. 1964. "Notes on 'Camp'." *Partisan Review* 31 (4): 515-530.

vilsna orienterare
golfspelaren slår ut
med armarna

fotbollsmatch
dottern sparkar
i magen

långsynt golfspelare
missar greenen
med champinjonen

gratis piercing
ännu en gång
för gammalgäddan

Varning för hunden!
när den sprang in
på fotbollsmatch

maskrosäng
långt utslagna
golfbollar

säkert vårtecken
hanarnas färgglada uppvisning
innan fotbollsmatchen

anfallaren utskälld
passar sällan
sitt sjuka barn

augustikväll
försöker jogga ifatt
solnedgången

amatörhockey
blod, svett
och dårar

Birk Andersson bor i Malmö, jobbar på studieförbund och skriver "anarkistisk haiku" om allt från klimatkrisen till nudister. Några av dessa haikudikter är med i hans kommande bok *Sju sorters haiku* (Fri Press förlag).

RETROSPEKTIV

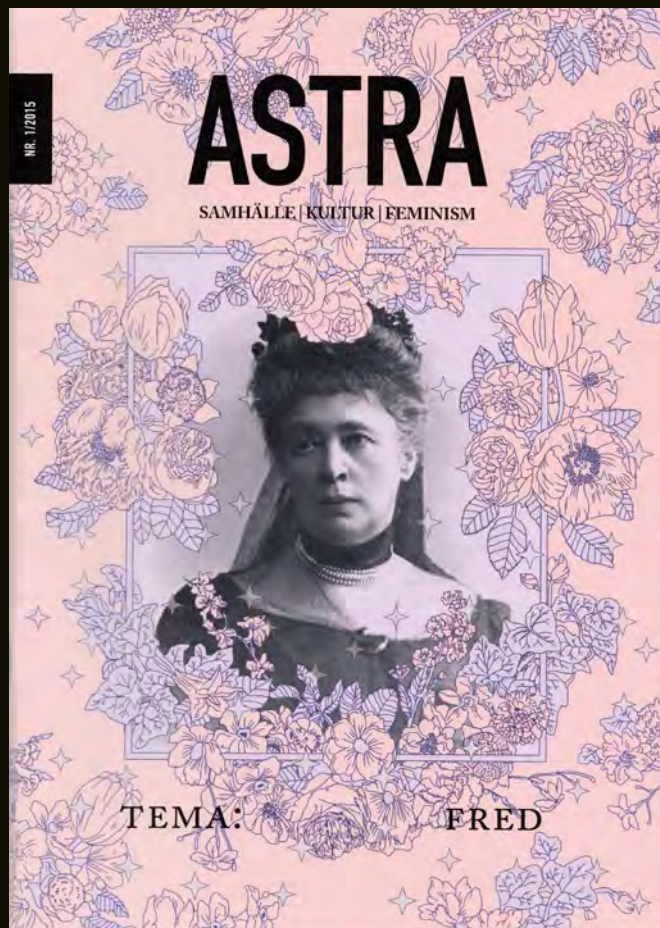
Astra

TITEL: DEN NAIVA FREDEN

FÖRFATTARE: Nina Nyman

FÖRST PUBLICERAD: Astra #1/2015

TEMA: Fred

*Astras tidigare chefredaktör **Nina Nymans** ledare handlar om uppfattningen att feministiskt fredsarbete är naivt. Texten publicerades första gången i Astras fredsnummer för åtta år sedan. Hur tycker du att den reflekterar det politiska klimatet idag? Har dina egna åsikter i frågan förändrats?*

DEN NAIIVA FREDEN

När vi bad om texter till ett temanummer om fred trodde jag frågan "vad säger feminister om fred?" skulle besvaras med endast ett "ja tack", men jag hade fel. Att tala om fred provocerar. Som så ofta kan konflikten beskrivas som realistiska krav vs. strukturkritik. Och låt mig vara tydlig, dessa två går alltid hand i hand i feministiskt arbete. Vi behöver inte välja, men oberoende vad vi gör måste vi tänka stort för det är ingen annan som gör det för oss. Men vad är en feministisk fred och hur uppnår vi den? Vilka typer av konfliktslösning kan feminister erbjuda?

Att kräva nedrustning och en värld utan våld får lätt en naivitetsstämpel. Och vi ska inte glömma att vi lever i ett av de vapentätaste landen i världen. Det upphör aldrig att förvåna mig hur total den här tanken om naivitet är, även bland personer som inte annars är rädda för att drömma stort och vackert.

Om vi kräver fred i betydelsen avsaknad av väpnade konflikter börjar diskussionen ändå lätt handla om vapen, om att "att slåss för fred". Målet för fred handlar sällan om avskaffande av vapen, utan snarare om kontroll av hur de används, och om en avsaknad på konflikter. Men en sak är säker: konflikter kommer aldrig att försvinna (och tur är det), för att uppnå en hållbar fred måste en se konfliktlösningar som inte handlar om vapen och våld. För de enda personer som egentligen vinner på de väpnade konflikterna är vapenproducenterna. Alla andra vinner på andra typer av konfliktslösning.

Vad som däremot känns naivt är tanken på att fred kan uppnås med vapen, att konflikter kan lösas med våld. Visst, nu vill många av er (och även jag) påminna om världskrigen, om väpnade kamper som lett till frigörelse från diktaturer och så vidare. Och ja, det stämmer att våld och vapen har förhandlat fred, men alltid freder som bygger på att den nya vapenmakten måste hållas intakt för att garantera freden. Tänk på argumenten om att Finlands armé garanterar vår fred. Armén, inte till exempel välfärdsstaten eller utrikespolitiken. Vapen som medel för målet avsaknad på vapen är inte hållbart.

Så vi tar de feministiska kamperna som exempel; här har vi grupper av människor som ofta vägrats och vägras grundläggande mänskliga rättigheter, grupper av människor som inte sällan kontrolleras med strukturellt eller fysiskt våld, eller hot om det. Men det är frågan om en rörelse som under de senaste 150 åren fått till stånd enorma förändringar utan att använda våld och vapen. En feministisk fred har aldrig varit en avsaknad på konflikter, en feministisk fred är avsaknad på beväpnade och våldsamma konflikter. A

B
u
i
z
i
n

ORDLISTA

ANALOGI – Liknelse

ASSYMETRISK RELATION – Där den ena parten i en relation har ett ansvar för den andra, som den andra inte har tillbaka (t ex en förälder-barn-relation).

BINÄR – Tudelad. I fråga om kön syftar det på en föreställning om att det bara finns två kön: kvinnor och män.

CISHETERONORM – Norm som utgår ifrån att alla är cispersoner (identifierar sig med det kön de tilldelades juridiskt vid födseln) och heterosexuella.

DATA-DRIVEN BIOMEDICAL KNOWLEDGE (svenska: datadriven biomedicinsk kunskap) – Kunskap som baseras på en viss sorts kvantitativ forskning snarare än på levda erfarenheter.

DIALEKTISK RÖRELSE – När två eller flera perspektiv (teser och antiteser) vägs emot varandra för att utmytna i en gemensam slutsats (syntes).

DIALOGICAL PROCESSES (svenska: dialogiska processer) – När två eller flera parter öppet lyssnar på varandras perspektiv.

DISCRIMINATIVE STRUCTURES (svenska: diskriminerande strukturer) – Strukturer i samhället består av såväl normer, oskrivna regler som formella lagar som tillsammans skapar ramar för hur vi beter oss. Strukturerna behandlar inte alltid alla lika, utan kan diskriminera vissa samhällsgrupper.

DIVERSITY (svenska: diversitet) – Mångfald.

EPISTEMIC (svenska: epistemisk) – Epistemologi är läran om kunskap, och epistemisk är alltså något som relaterar till kunskap eller vetande.

HETEROGEN OCH HOMOGEN – Hetero betyder olika, homo betyder lika. T. ex. består en homogen grupp människor av personer som liknar varandra på många sätt, medan en heterogen grupp består av personer som skiljer sig från varandra på flera punkter.

INDOKTRINERING – Kommer från ordet doktrin (lära) och syftar på att försöka få någon att acceptera en viss doktrin utan att kritisera den. Som ett finare ord för "hjärntvätt", ungefär.

INTERSECTIONAL (svenska: intersektionell) – Ett analytiskt perspektiv som utvecklats av svarta feminister för att uppmärksamma hur relationer av över- och underordning skapas och upprätthålls i samspel mellan bl.a. ras, etnicitet, kön/genus, funktionsvariation, klass, ålder, sexualitet och religion. Ett intersektionellt perspektiv synliggör hur en individ eller grupps sociala position påverkas av genomskärningen mellan olika maktrelationer.

KOLONIALISMEN – Kolonialism är när en stat tar över ett landområde utan invånarnas samtycke, i syfte att exploatera och kontrollera.. "Kolonialismen" i bestämd form syftar på den europeiska världsomspännande kolonialism som inleddes under 1400-talet.

KÖNSKONGRUENS – När ens kropp och/eller juridiska kön inte stämmer överens med det kön en själv identifierar sig med.

KÖNSKORRIGERING – Annat uttryck för "könsbekräftande behandling", det vill säga olika sätt att förändra kroppen så att den stämmer överens med ens könsidentitet. Alla transpersoner är inte bekväma med ordet "könskorrigering", eftersom att korrigera betyder att fixa något som är fel. Könsbekräftande behandling upplevs ofta som mer positivt eller neutralt laddat.

MARGINALISED GROUPS (svenska: marginaliserade grupper) – Grupper som systematiskt utestängs från samhället på olika sätt, till exempel genom att nekas makt, status eller möjlighet att påverka.

MONTAGE – Inom konsten ett sätt att mixa olika texter, bilder eller andra material för att därigenom skapa mening och helhet.

MULTISENSORY (svenska: multisensorisk) – Sinnesintryck som skapas av två eller flera sinnen i kombination, till exempel både lukt, smak och syn.

QUEERFOBI – Fobi betyder egentligen rädsla, men queerfobi används ofta för att beskriva direkt negativa inställningar till queerhet och queerpersoner.

SATIR – Förlöjligande eller avslöjande kritik av samhället, eller av enskilda personer och händelser.

SUBJEKTIVITET – Subjektivitet används ofta som kontrast till identitet bland kulturforskare. Identitet handlar om psykologiska och kulturella processer genom vilka vi fritt formar och uttrycker vårt jag. Subjektivitet handlar däremot om hur vi som individer ständigt måste positionera oss i olika maktrelationer. Subjektivitet är en process där maktrelationerna och vår plats inom dem blir till och normaliseras (från engelskans subjected to).

SUBVERSIV – Omstörtande, drastiskt förändrande.

TRANSPERSON – Paraplybegrepp för alla som på ett eller annat sätt identifierar sig som trans, det vill säga vars könsidentitet inte stämmer med det juridiska kön de tilldelades vid födseln. Transpersoner kan vara både binära och ickebinära.

TRANSSEXUELL – Föråldrad term för transmän och transkvinnor (använd det därför inte om någon annan om du inte vet att personen själv vill det).

Vill du medverka?

Vi letar ständigt efter nya skribenter, illustratörer, konstnärer, typografer och fotografer.

Skicka ett mail till astra@astra.fi och berätta om vad du vill göra. Om du har arbetsprov, en hemsida eller en portfolio får du gärna bifoga eller länka!

Astra

Samhälle / Kultur / Feminism
Sedan 1919

MISSA INTE ETT TIDSKRIFTSNUMMER

PRENUMERATION (4 NR.)

Finland: 45€

(Studerande/Pensionär/Arbetslös): 35€

Övriga Norden: 52€

(Studerande/Pensionär/Arbetslös): 45€

Övriga världen: 55€

(Studerande/Pensionär/Arbetslös): 50€

GÅVOPRENUMERATION (4 NR.)

(för dig som är prenumerant)

Finland: 35€

Övriga Norden: 45€

Övriga världen: 50€

Donationsprenumeration: 80€

Astra har nu ett nyhetsbrev!

Var sjätte vecka skickar vi ut ett mejl där vi berättar om vad som händer bakom kulisserna hos oss, samt tipsar om stort och smått. Anmäl dig via länken: www.eepurl.com/ibP4J9

ASTRA OCKSÅ DIGITALT
MER INFO:
ASTRA.FI/TIDSKRIFTEN

RAVINTOLA ▶

HOBBYHORSE
INTERNATIONAL